

Szerkesztőség, Kiadóhivatal és nyomda: Eul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőnycim: Közlöny, Arad :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évenként 1000, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej feljebb. :: Ezves szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVI. évfolyam, 85. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Csütörtök, 1931. április hó 16

Megalakult a koncentrációs kormány

Köztársaság vagy anarchia

A spanyol események jelentősége átlépi a spanyol határokat. Egy ezeröttszáz éves monarchia halt meg és egy uralkodóház történelmi tragédiája jutott a befejezéshez, amidőn az utolsó Bourbon-uralkodó a maga és háza nevében trónjáról lemondott. Mindazonáltal a spanyol események jelentősége nem az uralkodó lemondásában nyilvánul meg, hanem inkább abból a szempontból, hogy mi fog történni a közeljövőben? A történelmi esemény, XIII. Alfonz lemondása olyan formában történt, amely feltétlenül rokonszenvet ébresztett a király személye iránt a forradalmi Spanyolországban is és ez a rokonszenv spontán egyszerűséggel nyilatkozott meg a tömegben akkor, amidőn a bucsuzó király után fölhasant a kiáltás: Éljen a király!

Aki végiglapozza Spanyolország történelmét, könnyen rájöhet arra a gondolatra, hogy a történelem megismétli önmagát és a köztársaság, amelyet most olyan nagyvonalúan elvetnek, talán nem is olyan sok idő múlva kénytelen lesz újra átadni helyét a királyságnak. A spanyol történelem e drámai fejezetét, mint köztudomású, nem a király személyének népszerűtlensége, sem a dinasztia iránti gyűlölet robbantotta ki. A királyság intézményét a spanyol diktátorok tették népszerűtlenné, akik hatalmi erőszakoskodásaikban egyformán éltek vissza az uralkodó s a nép jóhiszeműségével. Ezért ad jelentőséget e világpolitikai eseménynek az önként fölvetődő kérdés: vajon az új köztársasági kormány fent tudja-e tartani az ország aláaknázott rendjét és nem jön-e a monarchia után a feljörgő újabb diktatúra, a rendszertelenség tümeguralma? A szovjet ügynökei, mint köztudomású, ugyancsak jól kihasználták az utóbbi időkben Spanyolország belpolitikai helyzetét. A tömeg ma is vörös lobogók alatt járja be a nagyvárosok uccáit és máris hirtelen jön annak, hogy a földbirtokok teljes fölösztására készülnek. Az új kormány ma még tiszteletben tartja a magántulajdon sérthetlenségének elvét, de tudjuk, hogy a forradalmak és az új államalakítások idején nem történik minden úgy, ahogyan kitervezték azok, akik a forradalmakat megcsinálták. A forradalmárok sorsa az, hogy rendszerint elsöpri őket a mob, a tömeg és nincs megállás azon a veszedelmes lejtőn, amelyen a felszabaduló indulatok minden rendet elsöpörnek. Az új kormányelnök veszélyes szavakat mond akkor, amidőn a felelősségrevonás idejének elkövetkezéséről beszél. Mert a mai idők Spanyolországban sem alkalmasak arra, hogy a szenvedélyek felszabadult hullámai vak dühének újabb áldozatokat keressenek. Európa számára az volna kívánatos, hogy a békés állapotok normális átalakulási folyamatába zökkenjenek vissza az államalkotó erők, amelyeket egységesítve az új kormány erélyes kézzel törhetné le a szovjet-aspiráció jelenleg szabadon garázdálkodó ügynökeinek uralmát. Az önbíráskodás joga soha sem lehet a tömegé sehol, ezt az új spanyol államfőnek is tudnia kell s ha büntetni akarna, ha előkerülnek majd azok, akik megérdemlik a törvény suítóját, úgy a büntetés a független és felelős bíróságot illeti meg. Reméljük, hogy az új spanyol államforma veszélyes szimptomái csupán az első forradalmi napok lázának megnyilatkozásai maradnak és a hatalom birtokosai erejüket az ország rendjének, jogbiztonságának és nyugalalmának érdekében fogják felhasználni.

FORRADALMI MÁMORBAN TOBZÓDIK a királya nélkül maradt Spanyolország

Halálos fenyegetésekkel kényszerítették menekülésre a királyi családot — Vörös zászlók alatt véres összeütközéseket provokál Madrid és Barcelona uccáin a csöcselék — Feltörték a feyházak ajtaját — Sirva vett bucsut országától XIII. Alfonz

Londoni hírek cáfolják a spanyol király lemondását

Madridból jelentik: A lemondott Alfonz spanyol király ma reggel 4 órakor elhagyta a spanyol fővárost és Cartagenába utazott, ahol a „Prince de Bourbon” fedelzetére szállt. A király autón utazott Cartagenába, amelyet saját maga vezetett. Utjának célja azonban mindeztől még ismeretlen. A királyi család többi tagja szírián elhagyta Spanyolországot és vonaton Franciaországba utazott.

Jelentéseink szerint a király eltávozása előtt egy kiáltványt intézett a néphez, melyben bejelentette, hogy nem akarja magára vállalni azt a felelősséget, hogy a nép akaratára ellenére is trónon maradjon és ezért inkább úgy találta helyesebbnek, ha lemond a trónról. Mielőtt ezredes a délután folyamán újabb kiáltványt tett közzé, melyben hangsúlyozta, hogy a megalakult katalán köztársaság kormány hivatalos teendőit egyelőre ő látja el.

Megindultan vett bucsut országától XIII. Alfonz

A király spanyol földön töltött utolsó pillanatairól a következőket jelentik: Alfonz király ma reggel 4 óra után néhány perccel autón Cartagenába érkezett. Azonnal az arzenálba ment, ahol Magaz parancsnok, a katonai kormányzó és a hadsereg törzstisztségei, valamint a hadsereg több magasrangú tisztje díszegyenruhában várták. Alfonz király láthatólag nyugodt volt, azonban amikor beszélni akart, a megindultságtól percekig nem volt képes szöhoz jutni. A kölcsönös üdvözlések után a király érzékeny bucsut vett a távozása alkalmából megjelent tisztektől, majd hajóra szállt, amelyen Londonba utazott.

A garázdálkodó csöcselék kiszabadította a rablógyilkosokat

Barcelonából jelentik: Véres kimeneteli összemészések történtek tegnap este a barcelonai fogház épülete előtt. A késő esti órákban a hatalmas tömeg a fogház épülete elé vonult és ott tüntetve, követelték az összes rabok szabadonbocsátását. A tüntetők ekkor még nem tudtak arról, hogy az új kormány elrendelte az amnesztiát és ezért egyre erélyesebben követelték a rabok szabadonengedését. A növekvő tömeg eleinte, mivel a kapukat az őrség nem akarta kinyitni, hatalmas dorongokkal döngölni kezdte, majd azal fenyegetőzött, hogy felgyújtja az épületet. A fogház igazgatója végül is kénytelen volt az összes foglyokat, akik között rengeteg közönséges rablógyilkos is volt, szabadonbocsátani. Az őrség védekezés közben fegyvert használta.

A déli órákban Madridban a katonai főparancsnokság épületére szintén kitzűték a köztársasági lobogót. A város összes hivatalos helyiségeiben a tüntetők leszakították a királyi arcképet. Minden szobrot, vagy műemléket, amely Alfonz királyra, vagy családjára vonatkozik, a csöcselék lerombol. A késő éjjeli órákban újra súlyos zavargások folytak a város főbb pontjain. Egy nagyobb csoport, többnyire a feyházakból kiszabadult fegyveresek, megtámadták a bünygyi hivatal központját és azt le akarták rombolni. A gárda ennek folytán kénytelen volt fegyverét használni, melynek során egy tüntető meghalt, többen pedig súlyosan megsebesültek. Ugyancsak véres lefolyású tüntetések voltak a város centrumában fekvő Ancha-uccában is, ahol a zavargások során egy tüntetőt megöltek.

Az új kormány első intézkedései közé tartoznak azok a békéltető tárgyalások, amelyeket régi ellenfeleikkel folytatnak. Az új kormány vezetői ma üdvöző táviratokat kap-

tak Uruguay elnökétől, amelyben az elnök elveti a spanyol köztársaságot és további lelkes munkára buzdítja a vezetőket.

Az amerikai sajtó üdözlö az új köztársaságot, de rokonszenvesen emlékszik meg Alfonzról is.

Prágából jelentik: Az itteni spanyol követségen a spanyol állampolgárok ma tömegesen megjelentek és követelték a vörös-sárga-violet színi lobogó kitzűzését, amely még is történt. A követségről eltávolították a királyi arcképet, a királyi jelvényeket és címereket. A prágai spanyol követ tegnap este, titkára kíséretében elhagyta Prágát.

A késő éjjeli órákban jelentik Madridból: A lakosság körében óriási az unjongs, hatalmas tömegek tolonganak az uccákon és tele torokkal kiáltoznak, énekelnek. Hoyos gróf volt belügyminiszter egy héttel ezelőtt azt jelentette, hogy az összes prefektusok garantálták a monarchisták győzelmét a községi választásokra. A lemondott kormány közlése szerint az országban a monarchisták sokkal több szavazatot kaptak és a király csak azért távozott az országból, mert a nagyobb városokban a köztársaságiak arattak győzelmet. A régi rezsim mellett egyedül a hadsereg nyilatkozott meg, amely mindvégig kitartott a király mellett.

Vörös zászlók Madrid uccáin

Madridból jelentik: A bekövetkezett forradalom óta a nagyobb városokban épp úgy, mint a fővárosban, egyik esemény a másikat váltja fel. A fővárosban gépkocsik száguldanak, melyeken az új köztársasági lobogók és vörös zászlók lengenek. A vörös lobogókkal felszerelt gépkocsikon és tereautókon munkások ordítanak, akik állandóan a Marseillaisét éneklék.

A madridi királyhű hadtestparancsnok még nem adta fel a várat

Madridból jelentik: A fővárosi hadtest parancsnoka bezárkózott a várba és hatalmát vonakodik átadni. A köztársasági kormány új belügyminiszterére ma magához kéréste az összes újságírókat, akik előtt kijelentette, hogy az országban teljes a rend és a nyugalom. A városi tanács a nép akaratának megfelelően megalakult. Ma este még minisztertanácsot fognak tartani, amelynek keretén belül a rend fenntartására szükséges intézkedések végrehajtását fogják megtárgyalni.

Az a kiáltvány, amelyet Alfonz király a spanyol néphez intézett és amelyet ma éjjel hoztak nyilvánosságra Madridban, nagyjában a következőket tartalmazza:

— Az összes spanyolok királyja vagyok, magam is spanyol. Népem bizalmát nem bírom. Királyi előjogaimat nem akarom érvényesíteni és távol akarom magam tartani mindentől, ami polgárháborúra vezet. A királyi hatalom gyakorlásáról önkéntesleg lemondok és elhagyom az országot.

remteni. A barcelonai helyőrség vezetői kiáltották a katalán köztársaságot, melyre a helyőrség katonái már fel is esküdtek.

ahol jelenleg Ena spanyol királyné édesanyja tartózkodik.

Rómából jelentik: Az itteni lapok nagyon óvatosan nyúlnak a Spanyolországban történt eseményekhez. Nagyjában az a vélemény ala-

Nem mondott le ősei trónjáról XIII. Alfonz?

Madridból táviratozzák: Az ideiglenes kormány Berenguel volt miniszterelnököt tartóztatta. Zamora miniszterelnök, kiáltványában cáfolja, hogy külön katalán köztársaságot kiáltottak volna ki. Londonban tudni vélik, hogy Alfonz királynak a forradalmi kormány csak négy órai haladékot adott, hogy a fővárost elhagyhassa. Ha ezt nem tette volna, úgy a forradalmi törvényszék halálra ítélte volna.

A nép különben szakadatlanul a köztársaság diadalát ünnepli. A kormány első ténykedése se képpen revízió alá veszik az előbbi kormány által hozott törvényeket. Az új elnök a szabad vallásgyakorlást s a magántulajdont tiszteletben tartja, ellenben fenntartja magának a jogot, hogy a köztársaság ellenségeinek büntetését ő szabja meg.

A hajnali órákban bejutott londoni jelentéseink arról adnak hírt, hogy Alfonz király tulajdonképpen nem mondott le a trónról, csupán elhagyta az országot, mert a köztársaság új elnöke azt az ultimátumszerű feltételt szabta elő számára, hogyha négy óra alatt el nem távozik, nem felel többé életbiztonságáért. A királyi család többi tagjai számára az ultimátum 48 órai időt hagyott, mivel a trónörökös állítólag beteg. A király betartotta az ultimá-

kult ki, hogy az új államforma nem fogja Spanyolországot azoktól a csapásoktól megvédeni, melyek évek óta sújtják.

Párisból jelentik: A francia lapok hasábjakon keresztül foglalkoznak a spanyol eseményekkel. Több lap, köztük az *Echo de Paris* és a *Petit Parisien* rendkívül meleg hangon írnak Alfonz királyról. Megállapítják, hogy Alfonz király, akinek hazája boldogulása szíven fektet, őszinte barátsággal viseltetett éllandóan Franciaország iránt. A várható eseményekre vonatkozólag a sajtó általában tartózkodó magatartást tanúsít. A Madridban megjelenő ABC című lap azt írja a király távozásával kapcsolatban, hogy erre a lépésre egyáltalán nem lett volna szükség. (?)

A király távozásával sokat foglalkozik az angol sajtó is. Megállapítja, hogy a zangol társadalomban Alfonz nagy közkedveltségnek örvend. Valószínűnek tartja, hogy a király vagy Angliában, vagy Ausztriában fog véglegesen letelepedni és innen fogja vagyonának kezelését irányítani, mely körülbelül három milliárd angol fontot tesz ki. Megállapítja továbbá az angol sajtó, hogy Alfonz kifogástalan uriember és az utolsó gesztusa is királyi volt.

tum feltételét és a rendelkezésére bocsájtott idő alatt elhagyta az országot. Így tehát fizikai ideje sem lehetett a lemondási okiratát megszerkeszteni, át gondolni és aláírni. Hír szerint csupán egy rövid proklamációt hagyott hátra, amit — bár nem szolgálja a király érdekeit — mindaddig a köztársaság sem sietett nyilvánosságra hozni.

Anglia madridi követe örökké tesz jelentést az angol királyi családnak

Általános sztráik és zavargás tört ki Barcelonában

Londonból jelentik: Barcelonában óriási zavargás és általános sztráik tört ki. A rendőrség nem tud, vagy nem akar rendet te-

Biztonságban van az elmenekült uralkodó-család

A királyi család nem Madridban szállt vonatra, mint azt előbbi hírek közölték. Madridból autón távoztak el s egy kis állomáson szálltak vonatra. A köztársasági kormány a vonat-hoz szalonkocsit csatoltatott és egy tábornokot adott kíséretül, aki a királyi családot egész a határig kísérte, a jelenlevő tömeg pedig zsebkendőt lobogtatva bucsuzott el királyától.

A királyi palotát a mai napon lezárták és a bejáratok elé őrséget rendeltek, míg a főkapu fölött levő királyi koponyát zászlóval takarták le. A nép örömmámorban a köztársaság jelvényeivel járja be a várost, a rendőrök pedig kifordított köpenyeggel állnak őrhelyükön. A hadsereg, a polgár őrség és a rendőrség csatlakoztak a kormányhoz. Az utolsó királyi miniszterelnök Aszar nyilatkozatot tett közzé az angol lapokban, amelyben elmondja, hogy a király mindig a nép akaratát tartotta szem előtt és most is eleget akar tenni a közóhajnak, mikor az országtól távoztartja magát.

Legújabbban érkezett hírek szerint a spanyol királyi család már biztonságban van, amennyiben az angol területen lévő Gibraltárban tartózkodik. A királyné és a királyi család többi tagjai már utban vannak Páris felé. A királyi család, amennyiben Angliában telepszik meg, úgy abban a palotában fog lakni,

Letűnt csillagok

Színpadai színészekkel pótolják Amerikában és Európában a valamikor nagy sikert aratott filmszínészeket — Két cent maradt Zigotto után, aki tüdővészben halt meg

Berlinből jelentik: Ki ne emlékezne évekre visszamenően a világhírű filmszínészekre, akik valamikor bevilágították a transzparenskenyűtő neveikkel a világ városok éjszakáit? Ki ne sírt, vagy nevetett volna azokon a filmszínészeken, akik sokszázézer dolláros gázsival dolgoztak a különböző híres filmgyáraknál? Hol vannak ezek a filmsztárok? Mi lett belőlük? Alig egynéhányról tudunk csak. A többi visszakerült abba a homályba, ahogyan hirtelen előbukkantak. De nem is keresi őket senki. Amely hirtelen feltűntek, épp oly hirtelen meg is feledkezett róluk a közönség és csak az öregebb generáció emlékszik vissza azokra a világnagyságokra, akik ideájjal voltak tíz-tizenöt évvel ezelőtt a fiatalságnak.

Lilian Gish fogalom volt a filmművészetben. Senki sem tudja mi lett vele. A hangosfilm elvágta az ő útját, amelynek a pályája amúgyis rövidre volt szabva. Mary Picford nevével és plakátiától csillogott minden világ város. Mary Picford most legutóbb csak a filmhíradókban szerepel, amint vendégül látja a hollywoodi gyermeket, egyébként nem kell félnie, mert bankja van és egész jól spekulált a newyorki tőzsdén. Mindnyájan emlékszünk Douglas Fairbanks-ra, aki egy ugrált át az egyik háztoról a másikra, mint ha gumiriból lett volna. Ma már Fairbanks sem ugrál, legfeljebb különböző vállalatának lépcsőin. Dicsőségét elhomályosította fia, ifjabb Douglas Fairbanks, aki már beszélni is tud a filmbe és majdnem ugyanolyan ügyes, mint az apja. S mi lett a bőrnadrágos Zigottoval, akinek burleszkjei rengő tudócsagást váltottak ki mindenfelől? Szegény tüdővészben halt meg az egyik losangelesi kórházban. Egy rongyos ruhán kívül pontosan két

cent maradt utána. Még nem felejtettük el a napokban meghalt kövér Fattyt, aki esztendő-kön keresztül énekelt Párisban, amerikai daloskákat, mert Hollywoodból botrányai miatt távoznia kellett.

Geraldine Ferrar a Metropolitan operának volt az ünnepelelt énekesnője, mielőtt filmre ment volna. Filmjében állandóan énekelt, de mivel még akkor nem ismerték a hangosfilmet, énekét senkinek sem hallotta. Azóta a hangosfilm sikert aratott, de Geraldine Ferrar tíz évvel lett öregebb. Most már hiába énekelne. Ki ne emlékezne Pola Negri-re, akinek a Hotel Imperialja világsikert aratott. Semmit sem hallunk a lengyel származású filmszínésznőről legutóbb csak az utóbbi választás, vagy házassági botrányaival kapcsolatban. Pearl White legalább husz bűnügyi dráma főszerepét játszotta. A szőke filmszínésznő már évek óta megvált Hollywoodtól és vidéken gazdálkodik. Bizonyos, hogy megrémül, ha farnján egy revolverdörrenést hall. Jackie Coogan is elmúlt nyolc éves. Nem jár már ormótlan ésonakcipőben, rongyos sapkáját nem hordja Napoleon-módra, tizenhét éves fiatalember lett. Hosszu jólvasalt nadrágban, elegáns keménykalapban jár. Néha feltűnik egy-egy filmhíradón, bele is mosolyog a gépbe, de kiábrándul az ember, ha meghallja kamaszos sikítózását.

Bánky Vilma urával, Rod la Roqueval amerikai kisvárosokban turnézik és szindarabokban lép fel. Kisebb-nagyobb siker mellett. Színpadai szereplésükben még nem emelkedtek fel annyira, hogy a newyorki Broadway valamelyik színházában felléphessenek. A szép Virginia Vally-ról senki nem tudja, hogy hová lett. A feketehajú Norma Talmadge, a szőke Constanze Talmadgeval és harminadik testvérükkel, Natalie Talmadge-al együtt tűnt le jó pár esztendővel ezelőtt a moziégboltról. Gloria Swanson a hangosfilm tette tönkre. Conrad Nagel banktisztviselő egy newyorki bank pénztárában. A legértékesebb amerikai filmszínész Milton Sills

néhány hónappal ezelőtt halt meg. Ronald Colmanról sem tudunk semmit. Az bizonyos, hogy filmben nem szerepel mert a hangja tejesen alkalmatlan a mikrofon számára.

A régiek közül Amerikában további sikereket csak Ramon Novarro aratott. Ez a spanyol származású fiatalember Rodolfo Valentino utóda volt. Az Apokalipszis négy lovasában tűnt fel először. Ekkor még kis szerepe volt. Közel háromszázézeres működése után a hangosfilmgyártás megindulásakor eltűnt az amerikai mozi-horizontról. Senki nem tudja mi lett vele. Két évvel ezelőtt a Pagan című filmben tűnt fel újra. A filmben mindenki beszélt, csak ő nem. A rendező meglegedett azzal, hogy egy kis dalt énekeltetett vele. Halk, iskolázatlan hangon, de eléggé kellemesen énekelte a Pagan sláger-dalát. Ezután megint eltűnt egy évre. Később újra filmezni kezdett. Legutóbbi filmjében, a Sevillai énekesben már opera-áriákat is énekelte eléggé elfogadható módon. Conrad Veidt, az európai filmgyártás legkiválóbb alakja volt Emil Janningssal együtt. Mind a ketten szerepelték Amerikában is. Mivel mind a két német filmszínész színpadai színész volt valamikor, nem volt nekik nehéz átvergelni a hangosfilmre. Éppen olyan nagy sikerrel szerepelnek, mint a némafilm gyártásnál.

Asta Nielsen husz évvel ezelőtt szerepelt először a filmvászonon. Néha-néha ő is feltűnik egy-egy film főszerepében. Henny Portent, a kitünő német komikát, szintén sokáig hallgattatja a hangosfilm. Most újra feltűnt. De még számosan vannak egykor hírneves mozi sztárok, akiknek ma már a neve sem jut eszünkbe, akikre ma már senki sem emlékszik. De ugyanígy megváltoztak a horribilis jövedelmek is. Ma már a két-három ezer dolláros hetigázsi ritkaság Amerikában. Alig négy-öt filmszínész van, aki ezt megkapná. Szinte érdekes visszagondolni rá, hogy Tom Mix, az ismert cowboy-színész, valamikor tizenötezer dolláros hetifizetést kapott.

Megalakult a nemzeti egység koncentrációs kormánya

Létrejött az elvi megegyezés a nemzeti-parasztpárt, a liberális-párt, Iorga, Bratianu Gheorghe és Lupu frakció között — Averescu marsall pártja ellenzékben marad. Altalánosságban csak átmenetinek tartják Titulescu kormányát

Maniu javaslatára közös listán mennek a koncentrációs pártok az új parlament választási küzdelmébe

Bucurestiből jelentik: Este hét órakor Titulescu kihallgatáson jelent meg a királynál, a kinek beszámolt a pártokkal és politikusokkal folytatott tárgyalásainak eredményeiről.

A nemzeti-parasztpárt vezérő-bizottsága nyolc órakor tanácskozára ült össze, ugyanakkor a liberális-pártvezetés is tanácskozott, este 10 órakor pedig Bratianu György és hívei tartottak megbeszélést. A tárgyalások eddigi menetéből megállapíthatóan a helyzet odafelldőtt, hogy szó sem lehet parlament nélküli kormányzásról, még a személyiségek kabinetjének megalakításakor sem. Ennek a véleménynek kialakulásánál különben a spanyolországi események is közrejátszottak. De a dolgok odáig is értek, hogy a Rador távirati irodát, a mindenkori kormány felhatalosát annak a közlésére szólították föl, hogy a kormány elmeletileg megalakultnak tekinthető. A pártok közötti tárgyalások eredményeképpen a széles koalícióban a nemzeti-parasztpárt, a liberálisok, Iorga, Bratianu György és dr. Lupu pártjai valamennyien résztvesznek, csak Averescu marad ellenzékben.

A felhatalos közlés szerint Iorga tárcanélküli minisztere az új kormánynak és nem biztos még, hogy Duca vállal-e tárcát, vagy ő is a tárcanélküli miniszter címét és jellegét fogja élvezni. Az új kormány, amelynek tárcáit a politikusok vagy ma éjjel, vagy holnap délelőtt osztják fel, a holnap olyamán már leteszi az esküt.

Milyen programmal jön Titulescu koncentrációs kormánya?

Titulescu tegnapig nem adott határozott programot. A pártvezérek közös kihallgatása utáni időre halasztotta a pozitív kormányprogram megadását. Ez megtörtént és Titulescu programja immár pontokba foglaltan áll a nyilvánosság rendelkezésére. Ez a kormányzási program jelentősebb pontjaiban a következő:

1. Minél kevesebb törvény.
2. A közigazgatásnak egyszerűsítése a tartományi direktorátusok felosztásával és a közigazgatási bíróságok hatáskörének kiterjesztésével.
3. A tisztviselői kar további leépítése, a megmaradt tisztviselői kar fizetésének rendezése.
4. A prefektusi állásoknak minden politikai vonatkozások figyelembevételével nélkül való betöltése.
5. Teljes sajtószabadság.
6. Pénzügyi reform: egyes adónemek és illetékeknek leszállításával, másoknak a felemelésével.
7. A Népszövetséghez való apelláció abban az értelemben, hogy támogassa Romániát a gazdasági szanalás munkájában.

Érdekes a politikusok álláspontja a kiírásra kerülő új választások ügyében. Maniu azon a nézetben van, hogy a kormányzásra jutott pártok közös listával induljanak a választási küzdelmekbe, mert elképzelhetetlennek tartja azt, hogy egy kormány tagjai a választások során egymás ellen hadakozzanak. A liberálisok viszont azt vitatják, hogy a választási események nem kell, hogy ellenlábasok teremtésnek, mert a politikusok ez alkalommal nem egymás ellen, hanem csak pártjuk mellett fognak küzdeni. Ezt a fogalomnegrítározást a liberális-párt lényeges differenciának tartja.

Egyes verziók szerint Titulescu koalíciós kormánya a nagy nekikészültség ellenére is csak átmenetinek tekintendő, mert 3-4 hónap múltán már gondoskodni kell leváltásáról. Titulescu ugyanis gyenge egészségére való hivatkozással, nem vállalhatja tovább azt a fáradságos munkát, amit a kormányzás jelent számára.

Külön kisebbségi lista lesz

Amíg a fővárosban — jelenti a Rador — a politikai pártok lázas igyekezettel kívánnak végre megoldást teremteni a politikai helyzetben, amíg nagy csörtetéssel igyekeznek minél több előnyt biztosítani maguknak az új kormány révén, addig a kisebbségek néma fájdalommal figyelik, hogy az események árjában Titulescu egész egyszerűen nem is hederít rájuk, mint ha az ország lakosságának legalább a huszonöt százalékát nem ők tennék ki. Kínosan felhárog, hogy Titulescu, szivesebben igye-

kezett két-három képviselőt számláló pártot hívni megnyerni, mintsem valamelyik kisebbségi párttal tárgyalásba kezdett volna. Hírek szerint ez a magatartás azt az elhatározást szilárdította meg a kisebbségekben, hogy a fennálló választásokban akkor is külön listán vesznek fel a küzdelmet, ha a kormány akárhany mandátumot is biztosít számukra.

A megegyezést megelőzőleg a belpolitikai élet nyugtalansága sokféle kombinációban nyert levezetést, amelyekről alább számolunk be:

A királyi audiencia után politikai körök-

ben az a vélemény alakult ki, hogy a koncentráció gondolata nem halad előre a megvalósítás felé. A parlamenti mandátumok körül még mindig óriási véleménykülönbségek vannak.

Titulescu tegnap táblázatot dolgozott ki a mandátumok elosztásáról és ezt ma mutatta be a pártvezéreknek. A pártvezérek olyan kívánsággal járultak Titulescu elé, hogy a választói törvény módosítása után az új választásokat külön lista alapján tartásuk meg, a választások után pedig választott parlament összetételek alapján parlamenti kormány alakuljon.

Titulescu holnap reggel jelenik meg a királynál és részletesen beszámol a pártvezérekkel végzett tárgyalásairól. Eszerint a koncentrációs kormánynak ma este föltétlenül meg kell alakulni, mert abban az esetben,

ha a tárgyalások eredménytelenek maradnak, úgy Titulescu holnap visszaadja megbízatását.

Igen valószínű, hogy ebben az esetben új megbízást kap, azonban egészen más alapon. Titulescu—Argetoianu kettős kabinetje, vagy pedig hivatalnok-kormány.

A designált miniszterelnök tegnap találkozott Maniu Gyulával és a következő ajánlatot tette: a miniszteri tárcák közül kettőt kap a Nemzeti-Parasztpárt, kettőt a Liberális-Párt, egyet-egyét a Néppárt és a gheorgista frakció. Államtikári állások nem lesznek. A választások idejére Titulescu megtartja magának a belügyi tárcát, a választások után ezt vissza adja és ekkor a külügyi tárcára tart igényt. A prefektusi állásokat semleges személyekkel töltik be.

Titulescu a Parasztpártnak a törvényhozás mindkét házában száz mandátumot ajánlott föl.

A Nemzeti-Parasztpárt ezzel szemben százhuszhoz ragaszkodik. Egyik kívánsága ezenkívül a pártnak, hogyha közös lista szerepel a választásokon, úgy a listákon az averescanások ne szerepeljenek.

A CENTRAL-MOZGO mai premierje: Egy test, két lélek

bűnügyi dráma, Paul Lindau regénye után.

Főszereplői a német színművészet büszkeségei:

FRITZ KORTNER, Heinrich George, Nagy Kató

Ahogy Bucurestiben a kormánylistát kombinálják

Titulescu délelőtt, sőt délután is folytatta a megbeszéléseket. Délelőtt dr. Lupu kereste fel, akit Bratianu György követett, később Maniu és Duca tartottak beható tanácskozásokat Titulescuval. Délelőtt kellett volna összeülnie a li-

berális-párt végrehajtóbizottságának, azonban az értekezletet délutánra halasztották. A Lupta szerint az elhalasztásnak oka abban keresendő, hogy Titulescu új formát talált a mandátumok elosztására a következő részletezéssel:

Titulescu megtartja a belügyminiszteri tárcát. A pénzügyi tárca élére szakembert helyez Zauceanu személyében, aki a párisi és genfi jóvátételi bizottságokban Románia pénzügyi szakértője volt és mint ilyen, sokáig Titulescuközelében dolgozott. A földmivelésügyi és az igazságügyi tárcák jutnának a nemzeti-parasztpártnak, az előbbi parasztpárti politikus: Mihalache kapná meg, az utóbbi jutna az erdélyieknek, akiknek Voicu Nitescu a jelöltjük. A liberálisok az ipar- és kereskedelemügyi, valamint a népjóléti tárcák birtokosai lennének. Előbbire Tatarescu, utóbbira Saveanut kombinálják. Az Averescu-párt csak egy tárcával venne részt a kormányban, valamelyik alvezér a közlekedési reszortot igazgatná. Bratianu György, mint egyetemi tanár, a kultusztárcára aspirál, dr. Luput a kombináció nem juttatja tárcához, ő lenne az egyetlen tárcanélküli miniszter, bár nincs jelölt a munkaügyi tárcára sem és ezt dr. Lupu egy ízben már vezette. Saver Radulescu intézné a külügyminisztériumi teendőket, természetesen Titulescu szájaize szerint, hiszen igen jóembere a designált miniszterelnöknek. A hadügyminisztérium élén valamelyik tábornokot képzelik el, aki nincs erősen elkötelezve egyik párt felé sem.

A kombinációval különösen Averescuék elégedetlenek. Azt követelik, hogy a nemzeti-parasztpárttal és a liberálisokkal legalább egyenlő bánásmódban részesüljenek. A párt kebelében is válság dúl. Averescu, Coanda és Papacostea amellett kardoskodnak, hogy a

nemzeti egység kormányát mellőzzék részvételükkel, Goga ezt viszont politikai öngyilkosságnak tartja és csatlakozása fejében különböző előnyöket szeretne eltni.

Sok függ a délutáni tárgyalások kimenetelétől. Az esti órák pedig sorsdöntő jellegűek a jelenlegi belpolitikában.

József Ferenc főherceg, Anna hercegné és Radnay operaházi igazgató előtt táncolt Vas Boriska Budapesten

Az aradi urileány tánctudása meghódította Magyarország művészeti és főiri társadalmát — Bevonul a diadalmas mozgásművészet a budapesti Operaházba és a Zeneművészeti Főiskolába

A napokban érkezett vissza több hónapos és eseményteljes távolléte után Budapestről Aradra Vas Boriska, az egykori ACSEV. nyugalmazott főfelügyelőjének, Vas Gusztávnak Arad őrirtársadalmában általánosan ismert nagytehetségű leánya, aki nemcsak a romániai szakkörökben, hanem Magyarországon is magárvonta a modern mozgásművészet és a klasszikus táncművészet értékelőinek komoly figyelmét és ezzel kapcsolatos egyöntetű elismerését. A fiatal urileány, aki hivatalos diplomával rendelkező komoly művésze a ma már külön művészeti területet reprezentáló modern koreográfiának, mint ismeretes, az ugyancsak aradi Éghy Gyssa mozgásművészeti iskolájában tűnt fel kivételes tehetségével, ami annál is inkább figyelmetkeltő körülmény, mert hiszen köztudomású, hogy a Párisban ugyancsak komoly művészeti karriert elért Szömörkényi Magda is innen indult pályafutására. Vas Boriska, aki időlegesen az Éghy Gyssa növendékeinek oktatását vette át egykori tanárnőjének meghívására, az érdekesnél-érdekesebb élményekkel gazdagodva tért vissza egyidőre Aradra, mert hiszen az a komoly figyelem és elismerés, amelyet Budapesten kivételes tehetsége a hivatalos művészeti vezetőkörökben keltett, minden valószínűség szerint rövidesen újra visszaszólítja Aradról a magyar fővárosba.

A tánc szerelmese

Vas Boriska, mint minden vérbeli művész, fanatikus szerelmese a táncnak, amely számára kivételes művészi kifejezési formát jelent. Technikai tudása és drámai mélységeket föltárni tudó kifejezőképességei Budapesten a Turnay Alice európai híru mozgásművészeti intézetében is általános feltűnést keltettek. Így történt hogy amikor a Turnay-intézet a magyar művészeti élet hivatalos kitünőségei számára előadást rendezett, úgy a táncduettek számai során, mint önálló számmal, — amely egy groteszk karakterű troubadour tánckompozíció volt — az intézet aradi vendége frenetikus sikert aratott. Radnay Miklós, a Magyar Királyi Operaház igazgatója, aki az előkelő meghívott vendégek között szerepelt, spontán elragadtatásában felugrott helyéről és, úgy tapsolt a fiatal művésznőnek. A megnyilatkozott siker aztán Turnay Alicet is őszinte vallomásra bírta, hogy ezuttal idegen tollakkal ékeskedett az intézete, mert hiszen Vas Boriska aradi leány és csak ideiglenesen tartózkodik az, előkelő mozgásművészeti intézetben.

Amikor a vicéné tul-erélyes

Az emlékezetes sikerű estélyen személyesen jelent meg József Ferenc Agost dr. királyi herceg is feleségével, Anna királyi hercegné szonnyal, aki mint ismeretes, a szász uralkodócsalád tagja. Kedves epizódja volt az estélynek a főhercegi párnak a megérkezése is, az intézet helyiségében rendezett, művészeti eseményre. Az intézet növendékei ugyanis virágokkal díszítették föl gazdagon a hatalmas termet és ugyancsak virággirlandóktól roskadozott az emeleti feivonó is, amelyet különös gondnal készítettek elő arra a pár püanatra, amíg rajta a főhercegi pár följut az előadási teremig. Az történt azonban, hogy a magas vendégek a legtöbbször, inkognitóban, gyalog érkeztek meg és a vicéné erélyes tiltakozásainak ellenére is a vicéné skált lépcsőn hajadtak föl a még sötét táncsteremig, ahol közvetlen kedélyességgel két üres székre leültek és cigarettára gyújtva, észrevétlenségüket pompásan élvezve, várták a többi előkelőségek megérkezését. Képzelték azt a konsternációt, amelyet felfedezésük keltett az izgatottan készülődő növendékek között, akik a szomszédos helyiségben fesztelenül zajongva, pont róluk beszélgettek. A kedélyes interme-

ző azonban már előre megadta az estély bensőséges sikerének intim hangulatát és minden hivatalos feszélyezettséget nélkülöző közvetlenségét.

Emlékek, amelyeknek folytatása következik

A fiatal főhercegné, — meséli Vas Boriska — minden valószínűség szerint ennek az estélynek a kellemes és kivételes impressziói nyomán határozta el, hogy a rózsadombi villájukban rendezendő fényes estélyükön azzal a kellemes meglepetéssel fog kedveskedni ierjének, hogy meghívja a Turnay-intézet növendékeivel együtt a fiatal aradi táncművész-

A spanyol Bourbonok dicsőségteljes uralkodásának története V. Fülöptől

XIII. Alfonz Kétszázharmincegy évig állott Spanyolország élén a francia uralkodócsalád — A klasszikus sorstragédiákra emlékeztet a Bourbonok spanyolországi ágának történelme

Egy világtörténelmi családfának, a majdnem évezredes Bourbon-törzsnek egyik ágát rázza most a zivatar, amely Spanyolországot megremegetteti.

XIII. Alfonz a spanyol Bourbon-család, az úgynevezett Bourbon-Anjou-háznak sarja. Ehhez a Bourbon-ágazathoz a spanyol királyi ágon kívül tartozik a párizsi hercegi ág is, továbbá a nápolyi és szicíliai királyi ág, amely 1870-ig uralkodott.

A spanyol Bourbon-ág V. Fülöppel került Spanyolország trónjára, aki Anjou hercege volt, második fia a Grand Dauphin-nek, XIV. Lajos unokája; őt fia, VI. Ferdinánd követte a trónon, utána III. Károly következett, majd IV. Károly, aki Bonaparte József javára mondott le. A franciák kivonulása után IV. Károly trónörököse, VII. Ferdinánd lép a trónra, aki polgárháborúszerű nagy megrázkódtatások után a trónöröklés jogát a női ágra is kiterjeszti és öccsének, Don Carlosnak mellőzésével idősebbik leányát, Izabellát jelöli utódává. Akkor kezdődnek meg a nagyarányú küzdelmek a spanyol királyi család két ágá, a kar-

nót is. Vas Boriska kivételes tehetsége itt újra őszinte feltűnést keltett és a magyarországi művészeti körök hivatalos vezetői azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a Magyar Királyi Operaház színpadára a balett modern kiegészítéseképpen a mozgásművészetet is bevezessék. Ezzel a tervvel kapcsolatosan éppen az aradi fiatal urileánynak vannak igen komoly esélyei arra, hogy Magyarország egyik legelőkelőbb színpadán kapjon keretet tehetségének érvényesülésére. A tervnek különben aktualitást ad az a körülmény is, hogy a külföldi nagy operaházak után a Magyar Királyi Operaház is tervbe vette Bartók Béla világsiker aratott pantomimjének „A csodálatos mandarin”-nak a bemutatóját. Ezzel a bemutatóval kapcsolatosan fog minden valószínűség szerint bevonulni a budapesti operaház színpadára a modern mozgásművészet is. Jellemző különben a magyar hivatalos művészeti körök érdeklődésének komolyságára az a körülmény is, hogy a budapesti zeneművészeti főiskolán külön tanszék felállítását vették tervbe a mozgásművészet széleskörű és rendszeres oktatása számára. Minden jel arra vall tehát, hogy Vas Boriska kivételes táncművésztől még sokat fogunk hallani itt Aradon.

lista ág és a mostanáig uralkodó spanyol királyi ág közt, amelyek hosszú évtizedeken át viharos változásokkal szövik át Spanyolország történetét.

Ezekben a küzdelmekben szinte területileg is szemben áll sokszor a spanyol nép és a két ág küzdelme sokszor világnézeti harcokká szélesedik ki, főleg a liberálisok és konzervatívok harcává; a küzdelem olykor forradalmi méreteket ölt bent az országban, ami főleg II. Izabella lemondásában kulminál, másfelől súlyos külpolitikai, európai kérdéssé lesz, mert az új kortez, amelyet a forradalmi kormány hív össze, egymásután több uralkodó család sarjainak ajánlja fel a koronát, többek között Hohenzollern Lipót hercegnek, aki III. Napoleon tiltakozására visszalép. A forrongó zür-zavarban az ifjabb Don Carlost kiáltják ki királynak; majd a kortez szétkergetése után Izabella királynő fia, XII. Alfonz kerül a trónra. XII. Alfonz felesége Mária Krisztina főhercegnő, Frigyes magyar főherceg nővére és ebből a házasságból született 1886-ban XIII. Alfonz.

1700. óta uralkodik a napoleoni korszak megszakításával, a Bourbon-ház Spanyolországban, akkor koronázzák meg II. Károly végrendeletének értelmében V. Fülöpöt. A Bourbon-ház spanyolországi trónralépte világtörténelmi válsággal kezdődik, a spanyol örökösödési háborúval, amelyben mintegy európai koalíció sorakozik fel az akkor hatalma delelőjén lévő Bourbon-ház spanyol terfoglalása ellen, de a háború, mint ismeretes, azzal végződött, hogy V. Károly megmaradt a spanyol trónon és az ág tovább virul, még akkor is, amikor a Bourbon-ház francia törzse, előbb az idősebb ág, majd az ifjabb, az orléansi, elvesztette hatalmát. A karlista háborúkban sokszor az antik sorstragédiákra emlékeztető testvérharcok öröklék a spanyol Bourbon-ház két ágát s ez a küzdelem viharos évtizedeket tölt ki a modern Spanyolország életében is. XIII. Alfonz uralma alatt ez a küzdelem nyugvópontra jutott s Garcia Prieto miniszterelnöksége alatt, a világháború végén, karlistákat is bevettek a kormányba. A spanyol Bourbon-ág újat nem is a karlista küzdelmek viték mostani fordulópontjához, hanem azok a belső politikai küzdelmek, amelyek 1918-ban, talán a katalán függetlenségi mozgalom kiéledésével kezdődnek, mikor már ostromállapotot rendelnek el s amelyek sorozatos kormányválságokon, diktatúrákon át, a mai eseményekhez vezettek.

XIII. ALFONZ, SPANYOL KIRÁLY, AKI ELHAGYTA BOURBON-ÖSEI TRÓNJÁT.

A düsseldorfi rém „mélységes szájalmat érez áldozatai iránt“

Valóságos rémülettel hallgatja a tárgyalás közönsége Kürten Péter szenttelen vallomásait

— Izgalmas tanuvallomások között folyt le a tárgyalás harmadik napja

Düsseldorfból jelentik: Kürten Péter, a hírhedt düsseldorfi kégyilkos ügyének ma volt a harmadik főtárgyalási napja. Ugy a tárgyalóterem hallgatósága, mint a közvélemény valóságos rémülettel beszél ennek az elferdült lelki embernek a rémletéről. Bár Kürten Péter kihallgatása során tudományos kifejezéseket használt, mégis olyan részletek kerültek elő, amelyek borzalmas bepillantást engednek ennek a rettenetes bűnözőnek a lelkébe.

A mai tárgyaláson folytatta a bíróság a tanúk kihallgatását, akik vallomásukkal igyekeznek magyarázatot adni Kürten Péter rejtélyes lelki elévelődésének tisztázására. Nyomiban a tárgyalás megnyitása után Kürten emelkedik székére. Halkan és meghatóan beszél:

— Csak azt akorom még mondani, hogy mélységes részvétet érzek szerencsétlen áldozataim iránt, bűnözésemet nagyon megbántam.

Most már teljesen józanul látom a történeteket és nagyon szeretném, ha a bíróság nem a közönyös lelkialapotomnak minősítené a vallomásomat.

Elnök: Miért nem érezt akkor részvétet, amikor a bűnözéseket elkövette?

Vádlott: Mert akkor önkívületi állapotban voltam!

A tanúk közül elsőnek a meggyilkolt Klein Krisztina édesanyját hallgatja ki a bíróság.

Az elnök kérdéseket tesz fel a tanúhoz:

— Hogyan vette észre hogy leányát meggyilkolták?

— A kérdéses napon kisfiam nehezen akart elaludni. Folyton nevetni kezdte a másik szobából. Erre otthagytam leányomat, átmentem a másik szobába és mire visszatértem leányomhoz, már vérben fagyva, a földön álltam.

— Kürten Pétert nem látta a szobában?

— Nem láttam. Különbben is az első pillanatban, ahogy megláttam a padlón lévő vértócsát, álltam estem össze. Valószínűnek tartom, hogy a gyilkos az ágy alá rejtőzve várta a hatást és csak akkor menekült el, amikor én már elvesztettem az eszméletem.

M o m b e r g, a düsseldorfi rendőrség bünyügyi tanácsosa elmondja Kürten leleplezésének és elfogatásának történetét. Egy Butlitzk Klára nevű leány követte Kürten lakásáig. A vádlott lakására csalta Butlitzk Klárát, egy darabig barátságosan elbeszélgetett vele, majd

minden átmenet nélkül ölbe kapta, kivitte a szabadba és ott fojtogatni kezdte.

A leány elájult, mire Kürten azt hitte, hogy már halott és otthagya a „holttestet”. Butlitzk Klára

Zsákuccába jutott a nyomozás a második élesdi gyilkosság ügyében is

A csendőrség mély hallgatásba burkolózik

A második élesdi gyilkosság még mindig izgalomban tartja a kedélyeket. A csendőrség munkája eddig nem vezetett eredményre és ez a körülmény alaposan kitevészítette a község lakosainak fantáziáját. Miután a nyomozás zsákuccába jutott, az illetékes hatóságok teljesen elzárkóztak a sajtó elől. Hogy mégis szó esik még az élesdi rejtélyről, az csak az élesdi elbeszéléseiből tudható meg. Így azt beszélik a faluban, hogy *Ian* Teodornak, az élesdi gyilkosság gyanúsítottjának kihallgatása napoként folyik és most már komoly bizonyítékok vannak bűnössége felől. Állítólag elmondotta, hogy a meggyilkolt *Terebesi Sándor* elrabolt ruhájának zsebében egy órától származó irást talált, amelyben az órást elismerte, hogy *Terebesi aranyóráját* javításra átvette. Erről *Terebesi bátyja* sem tudott és így ez már a bűnösség melletti tárgyi bizonyítéknak tekinthető. Egy másik élesdi verzió szerint a múlt hét

azonban magához tért, majd elmenekült a tett színhelyéről. Később egy bizalmas barátjának elbeszélte kalandját és egyben közölte, hogy jelleve szerint a düsseldorfi rémnek akadt dolga. Megindult a nyomozás, de Kürten házára nem akadtak rá. Azonban egy másik úr célhoz vezetett.

Kürten Pétert — mint emlékeztetés — tulajdonképpen a felesége adta a rendőrség kezébe. Az asszonyt elfogták és vallatni kezdték.

A kégyilkos éppen az előző napon mondotta el feleségének összes borzalmas cselekedeteit.

A rendőrség Kürten feleségével rákérült adatott férjének, így fogták el Kürten Pétert, aki eleinte tagadott, de később vallani kezdett.

A mai főtárgyaláson különben egy kis incidens is történt, amennyiben az elnök észrevette, hogy a tárgyalóteremben két fotóriporter dolgozik, ezért kitértotta őket a teremből.

Lényegtelen vallomások után az elnök hónapra napolta el a főtárgyalást.

Feljelentette sikkasztó pincérét egy aradi vendéglős

Amikor a pincérnek jó a memóriája és beszédi

a hátralékos abonomát. Számos feljelentés érkezett a sikkasztó ellen

A napokban egy aradi vendéglős jelent meg az aradi rendőrségen, aki sikkasztás címén feljelentést tett pincére, *Wabel Ferenc* ellen. A vendéglősnek abonansai vannak és a régi embereinek kisebb hitelt nyújtott és nem egyszer történt meg, hogy az abonomát díját csak a hónap végén fizette meg.

Eppen egy ilyen esetről volt szó. *Waber* tudta azt, hogy az egyik vendég még nem fizette ki a havi kosztját. Odament hozzá pénteken délben és főnöke nevében kérte a pénzt. Szerencséje volt, mert az illetőnél éppen

volt pénz és szó nélkül, mit sem gyanítva, adta meg tartozását. Észrevette ezt azonban a főpincér is, aki kérte *Waber*t, hogy a pénzt adja át neki, mert ezzel neki kell elszámolnia. *Waber* sok dolgára hivatkozva, kibújt a főpincér felszólítása alól, másnap azonban már nem ment be a vendégülbe. Főnöke először lakásán kerestette, majd mikor nyilvánvaló lett, hogy megszökött, feljelentést tett ellene. Ugyanekkor a vendéglő többi pincérei is feljelentették volt kollégájukat, mert *Waber* fölük is kicsalt nagyobb pénzüsségeket.

A cirkuszi medve vérengzése

Agyonlőtték a Kludsky-cirkusz Aradon is megcsodált óriási barnamedvét, mert megvakulás veszélye fenyegette s dühöngeni kezdett

Pozsonyból jelentik: Izgalmas jelenet játszódott le pár nap előtt a Pozsonyban időző *Kludsky-cirkuszban*, amikor a vadállatokat etették. A cirkusz legöregebb orosz barnamedvéje, — *Jack* névre hallgat — kitört a ketrecéből és dühöngeni kezdett. Az örök azonban még idejében rávetették magukat és

megkötözték. Miután *Jack* két év előtt már hat hónapig gyógykezelés alatt állott egy csehországi állatgyógyintézetben és mert előrehaladott, hat éves kora miatt a megvakulás veszélye fenyegette és ezért állandóan idegesen viselkedett, *Kludsky* cirkuszigazgató kimondta rá a halálos ítéletet.

A kivégzést *Lichtenfeld* *Sámuel* pozsonyi detektiv-főfelügyelő, fegyverével úgy hajtotta végre, hogy a kétszáz kilós állatot egyetlen lövéssel leterítette. *Kludsky* a börtön *Lichtenfeld*nek ajándékozta, aki azt egy vadkereskedő kirakatában állította ki. A medve sonkáját a vadkereskedő tízernyő napig köteles beszélni tartani, azután pedig a *Kludsky-cirkusz*nak fogja megküldeni. *Kludsky* annakidején 5000 koronáért vette Oroszországban a medvét.

Az aradi mozik mai műsora

5, 7 és 9 órákor:
CENTRAL MOZGÓ: Premier! EGY TESTBEN KÉT LÉLEK. Bünyügyi dráma, *Paul Lindau* színiíve nyomán. Főszerepekben Németország két legkiválóbb jellemzészé: *Fritz Kortner* és *Heinrich George*. Műtő partnereink: *Nagy Kató*, 100 %-os németül beszélő slágerfilm. (Előadások megkezdésekor az ajtók lezártnak.)

SELECT MOZGÓ: A BOLDOGSÁG FANTOMJA. Megható életrajz, *Karina Bell* és *Michael Tschachow* val a főszerepekben. Az egész cselekményt nagyszerű, hangulatos melódiai festik alá. Csodás ballettjelenetek. (Hangosfilm helyárak.)

ELITE MOZGÓ: Ma utoljára. PIROS ÉS FEKETE. Stendhal világhírű regénye nyomán. Főszereplők: *Eli Danover*, *Ivan Maslounkine-Petersen*.

GRADISTE MOZGÓ: Utoljára. 7 és 9 órákor. A HEGYI SAS. Főszerepekben: *Tom Mix*.

H I R E K

Grafologia

(Utmutató kezdő grafologusok számára.)

A grafologia nem régi tudomány, mégis minden harmadik ember grafologus ma már és nagyon szépen megél belőle, legalább is szébben mint én az újságírásból.

De leleplezem a grafologusokat és bebizonyítom, hogy a grafologiai tudomány nem valami boszorkányság, mert a betűkből és írásmódból nagyon könnyen következtetni lehet az írója jellemére, egyéniségére sőt foglalkozására is.

Alább egy pár példát hozok fel:

„Nő” jelige: Kegyed nem rendes nő, mint általában az asszonyok rendesen rendetlenek szoktak lenni, ingadozó jellem, mint ahogy az asszonyok általában ingadozók, szóval pontatlan. (Megállapítható írásából, mert sem az i betű felé, sem a mondat végére pontot nem tett.)

„Lelkibeteg” jelige: Ön uram rendes ember de szűkös körülmények között él, lelkiétét az üldözati adó nyomja, mint minden állami hivatalnoknak, mert Ön anyakönyvvezető. (Onnan tudom, hogy az össze nem illő szavakat összeköti, mint ahogy az anyakönyvvezető az össze nem illő párokat köti össze.)

„Változó idők” jelige: Ön nagy lelki tusákon és fizikai fájdalmakon ment keresztül, valamikor kiegyensúlyozott életet élt, de azt a gazdasági krízis felborította és volt idő, amikor nyomora arra kényszerítette, hogy havat lapátoljon. (Az írása olyan, mintha lapátolta volna az egyes betűket.)

„Hivatalnoknő” jelige: Ön pár hónappal ezelőtt morogató házasságot kötött, mert azelőtt a posta szolgálatában állott és most a Morgan telefonközpontjában teljesít szolgálatot. (Írása minden megmond, Aki minden ok nélkül széjjelkapsolja a betűket, csak telefonos kisasszony lehet.)

„Nehéz az élet” jelige: Pályatévészett ember, életkörülményei másra predestináltak, mint amire hajlama volna. Cigányprímókat is látott volna lennie. (Nagyon cifrázza a betűket.)

„Kellemellen” jelige: Egyéniség, a magánvilági mesterségének összes kellemetlen jellemvonásait, mert az Ön foglalkozása végrehajtó, megszokta azt, hogy az emberek nyolcórát görnyedjenek Ön előtt. (Az egész levelet állítmányok foglalták le és a papírost nyolcórát hajlítják be.)

„Tavaszi” jelige: Erős szervezetű, jó tüdővel, végvik a szabad levegő után, szereti a sportot, a hegymászást, kezében hegyes hegyászó bottal. (Betűi hegyesek.)

„El innen!” jelige: Az Ön egész lelki világát egy borzasztó nagy bűn felledezésétől való félelem köti guzsba. Nagy bűne van és nem tud szabadulni tőle. Öngyújtója van. (Azt írta leveleiben: „Rövidesen Amerikába akarok utazni és gyűjtöm a pénzt.” A gyűjtöm szóra nem tett pontokat és elárulta magát. Ha tudnám hogy ki Ön, fellejteném, jó mostanában egy kis mellékereset.) Sz. K.

— Változékony, hűvös idő várható. A budapesti meteorológiai intézet időjárásprognozisa szerint, továbbra is élénk északnyugati szelek, változékony és hűvös időjárás várható, sok helyütt újabb csapadékkal és a magasabb régiókban esetleg havazással.

Wizo-bazár.

— Külön egyházi rádiószolgálatot rendez be a pápai állam. Cite del Vaticanból jelentik: A vatikáni rádióállomás nagyszámú speciális rádiókészüléket rendelt, melyet szétküldenek a nunciások, biborosok és érsekekhez, azon célból, hogy a vatikáni adóállomás rövid hullámhosszon meginduló leadásait felvenni tudják.

Ha hashajtóra van szüksége, vegyen be este 2 szem piciny, Artin dragéet reggekre enyhe, biztos széke lesz.

Véres uccai harc az arad—curtici-i uton

Egy gyermekesiny következményei — Két család tagjai kapával és bajonettel felfegyverkezve támadtak egymásra

Tegnap délután véres verekedés történt a curtici-i országúton. Dékány Ferenc, aki a curtici-i ut negyvenhat szám alatt lakik, tegnap délután elküldte fiát nagyanijához valami üzenettel. Az ut másik oldalán, a szemben lévő házban lakik Nagy György Ferenc, akinek kis fia a Dékány fiát kövekkel kezdte dobálni. A megtámadott gyerek hazaszaladt és ott sirva panaszkodott el szüleinek a történetet. Dékány erre utasította feleségét, hogy amíg kisfiuk a veszedelmes zónán keresztül megy, kísérje el. Nagy György Ferenc kis fia azonban folytatta megkezdett játékát. Dékánynek sikerült elfogni a gyermeket és néhány gyermekkel büntette meg.

Meglátta ezt Nagy György Ferenc is, aki ki-

szaladt és az asszony haját kezdte tépni, amiért a gyerekeire kezét emelt. A hangos szóváltásra kijött lakásából Dékány Ferenc, aki szintén beavatkozott a verekedésbe. Néhány perc múlva mindkét részről segítség érkezett. Amennyiben kijött Nagy György Ferenc apósa, Winkler Károly két kapával és egy fadarabra tűzött régi bajonettel, míg a másik részről kivonult a hadszíntérre Dékány sógornője, Tóth Mihályné. A verekedés mindaddig folyt, amíg Dékány újitan össze nem esett. Dékány a fején kapott kisebb-nagyobb sebeket, a kezét pedig a hegyes bajonettel átszúrták. Sebei tizenöt-husz nap alatt gyógyulniak be. A rendőrség Dékány feljelentésére, bevezette a nyomozást.

— Ha a walesi herceg feledékeny. Londonból jelentik: A walesi hercegnek hazafelé térésben, utközben a hajón jutott eszébe, hogy rio de janeiro lakásán felejtette azt a kulcsosomót, amely állandóan vele van és amelyre nélkülözhetetlen szüksége van. A hajóról azonnal rádiogram ment Rioba, ahonnan rövid idő múlva már repülőgép vágott neki az Óceánnak és utólérte a walesi herceg hajóját. A kulcsosomót a repülőgép becsomagolva, végvesen a hajó fedélzetére dobta.

— Esküvő. Ma délben fél tizenkét órakor tartotta esküvőjét a Minorita-atyák templomában Ritt Zoltán, az Aradmegyei Takarékpénztár főtisztviselője, rajnai Rázel József megyei főmérnök és neje, szül. bernátkérsi Tóth Erzsébet leányával, Sacival. Az esküvői szertartást a menyasszony nagybátyja, Bartos Gusztáv silindiai plébános celebrálta. Tanúk voltak: a menyasszony részéről rajnai dr. Rázel István ügyvéd, Kiskunfélegyházáról, a vőlegény részéről Nádor István, az Arad—Csanádi Gazdasági Takarékpénztár főtisztviselője. A fiatal pár az esküvő után külföldre utazott.

Szaktudással válogatott oszlopok, gombok, övek
KELLER & KRAUSZ, n.é.

— Kiaszfaloztatja uccáját a Moise Nicoara-liceum. Az aradi Moise Nicoara-liceum igazgatósága a mai napon kérvényt nyújtott be a város vezetőségéhez, amelyben kérte, hogy a város aszfaloztassa ki a liceumot környező uccákat. Az igazgatóság felajánlotta, hogy az aszfalozási munkálatok költségeihez ötven százalékkal hozzájárul. Az állandó választmány elvben elfogadta az ajánlatot és a költségvetés elkészítésével megbizta a városi mérnöki hivatalt.

— Eltemették Coevari Gyulát. Ma délután temették el Coevari Gyulát Bul. Regele Carol 55. számú lakásáról. A temetés nagy pompával folyt le. A szertartást a görög katolikus esperes két pap segítségével végezte. Bucsubeszédet Nicoara erdőinspektor mondott volt kollegái nevében és dr. Cozma Gavril barátai nevében vett bucsut az elhunytól. Coevari Gyula nyugalmazott kapitány és az egyik román érdemrend tulajdonosa volt és a temetésen díszszázad, valamint a katonazenekar is résztvett.

Vesebajban szenved?

Okvetlen vegye meg és olvassa el

Dr. Ujhelyi aradi urológus specialista könyvét.

„Mit kell tudni a vesebetegségekről?”

40 lejt minden könyvtárakban kapható.

— Aki a pénzt szórja. Milanoból jelentik: Milano uccáin egy autó rohogott végig, amelynek utasa ötvenlárás bankjegyeket szórt szét. A járókelők le sem hajoltak érte, mert azt hitték, hogy reklámöndulákat dobálnak, amikor azonban valaki mégis rájött, hogy valódi bankjegyek hullottak, verekedés támadt az emberek közt a pénzért. A rejtélyes pénzdobáló kiletét nem sikerült megállapítani és azt sem tudják, hogy mi indította a különös cselekedetre.

Torokgyulladás, influenzától mentesül, ha rendszeresen szopogat Anacot pasztillát. Egy fiola ára 87 lej.

Ghyca herceg elindul

Károly király nevű gépjével, hogy megdöntse a távolsági rekordot

Bucurestiből jelentik: Kedvezőtlen időben érkezett meg tegnap este a bancasai repülőtérra a „Regele Carol” repülőgép, amelyen — mint megírtuk — két román pilóta — a Costes és Bellonte francia repülők által felállított távolsági- és időtartamrekordot akarja megdönteni. A gépet Ghyca herceg, az ismert román pilóta felügyelete mellett, Amerikából hajón szállították egészen Brémáig, míg onnak Oculeanu repülőfőhadnagy és Ghyca herceg vezették a gépet. A repülőtéren Puiu Dumitrescu, Károly király magántitkára, Rujansky tábornok, Románia bécsi konzulja, azonkívül pedig számos repülőtiszt és néző várta a megérkezést.

A nagyszerű gépet a fővárosban keresztelik Károly király nevére — immár másodszor. Az első keresztelő még Amerikában folyt le, Hoover köztársasági elnök részvételével.

— Készül a malmok memoranduma a gabona-törvény ellen. Az erdélyi és bánáti kismalmosoknak egy csoportja az aradi értekezleten elhatározta, hogy érdekei védelmére memorandumban fog tiltakozni az uralkodó előtt a gabona-törvény által sérelmezett rendelkezései ellen.

— Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József viz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Tolsztoj leányát nem engedik be Kanadába. Londonból jelentik: A kanadai hatóságok végérvényesen megtagadták a beutazási engedélyt Tolsztoj Alexandria grófnőnek, az elhunyt neves orosz regényíró leányának. A hatóságok a beutazási engedélyt politikai okok miatt tagadták meg. Tolsztoj grófnő Kanadában akart megtelepedni, hogy az ottani orosz kolónia számára lapot szerkesszen.

— Autó és kocsikarambol Aradon. A tegnapi nap folyamán a curtici-i országúton könnyen végzetessé válható autóbaleset történt. Az A. 1020. jelzésű autó haladt az országúton. Szemben vele egy parasztszekér közeledett. Ugy a szekér, mint az autó utasai észrevették egymást és igyekeztek kitérni. A lovak azonban megijedtek és az országút szélé felé húzták a szekeret, amely belefordult az árokba. A szekér utasai kiborultak. Az egyik asszony éppen az autó elé került és csak a söfför lélekjelenlétének köszönhető, hogy halálos gázolás nem történt. Így is a parasztszszonyt az autó sárhányója meghorzsolta. Jelentették az esetet a rendőrségen, ahol Margescu komisszár, a nyomozóosztály vezetője indította meg a nyomozást, hogy kit terhel a felelősség.

Az angol kormány csak jogi szempontból kéri a német-osztrák vámunió-szerződés népszövetségi megvitátását

Genfben jelentik: Ma Londonban és Genfben nyilvánosságra hozták az angol kormány a Népszövetség főtákarához intézett jegyzékét, amelyben a német-osztrák vámegezménynek a legközelebbi tanácsülés napirendjére kitűzését kéri. A főtákarás elküldötte az iratot a népszövetségi tanács tagjainak. Az angol kormány jegyzéke kéri, hogy a legközelebbi tanácsülésen megállapítsák, vajon az egyezmény jogi szempontból összegyehetető-e az 1922. évi október 4-én kelt genfi jegyzőkönyvben vállalt kötelezettségekkel.

— **Jön a tavasz: előkerülnek az uccai padok.** A permanens bizottság mai ülésén foglalkozott a városi parkok renoválásának kérdésével. A bizottság rendeletet adott ki a gazdasági hivatalnak, hogy a parkokba mielőbb helyezték el a nyári padokat.

— **Szombattól megszűnnek a népkonyhák Aradon.** Aradváros permanens bizottságai mai ülésén elhatározta, hogy szombattól megszünteti a népkonyhák működését. A megszüntetés oka az, hogy a város már a múlt hónap végén kifogyott az erre szolgáló pénzből és mostanáig is csak nagy áldozatok árán tudta fenntartani a népkonyhát. Eredetileg úgy határozott a város vezetősége, hogy a görög keleti husvét harmadnapjáig működik a népkonyha, ezt a terminust azonban e hét szombatjáig hosszabbították meg.

— **Véres korcsmai verekedés Aradon.** Tegnap este a Cuza Voda-ucca tizenkét szám alatti Nan Ioan-féle korcsmában véres verekedés volt. A verekedés áldozata Melo Ferenc körműves. Tegnap este Melo Ferenc több társával együtt mulatozni kezdett a korcsmában. Jókedyük már a legmagasabbra hágott, amikor belépett a korcsmába Putnoky János állás nélküli fizetőpincér. Putnoky is leült egy asztalhoz és belekötött a társaságba. Néhány perc alatt a csendes korcsma parázs verekedés színhelye lett. A verekedés alkalmával Melo Ferenc súlyos sebeket szenvedett. Beszállították a kórházba, a rendőrség pedig bevezette a nyomozást.

— **Vöröskereszt est Buteniben.** A Vöröskereszt buteni fiókja dr. Grozda Aureliáné elnöklété és vezetése mezeit tegnap műsoros estet rendezett, mely igen nagy anyagi és erkölcsi sikerrel járt. Buteni község és egész környékének intelligenciája megjelent és a késő reggeli órákig a legjobb hangulatban mulatott. Egy román és egy magyar szindarab került előadásra, melyben Giurgiu, Totu, Cotonu urak, Suba Leticia és Borlea Emilia urleányok, illetve Jurányi Ede, Waritz József és dr. Popper Sándor arattak sikert. Dr. Felter Imre körorvos kedélyes és ötletes konferansza sok derűséget váltott ki a publikumból.

— **Elmerült az iszapban.** Rómából jelentik: Taurino di Oronzo huszonhat éves földbirtokos Lece mellett birtokán vadászatra indult. Vadüzés közben lápos területre tévedt és az iszap süllyedni kezdett alatta. Segélykiáltásaira szolgazemélyzete segítségére sietett, azonban nem tudták a szerencsétlen embert borzalmas helyzetéből kimenteni. A földbirtokos a szolgák szemeláttára negyedórai kétségbeesett vergődés után elmerült az iszapban.

Gyermekköcsikrendkívül nagy választékban legolesobbán HEGEDŰS-nél, Aradon

— **Rendőrségi hírek.** A mai napon előadította az aradi rendőrség Morar Petru ötvenegy éves temesvári lakost koldulásért. Kihallgatása alkalmával előadta, hogy foglalkozása bányász és már hónapok óta kenyér nélkül van. A nagy nyomor vitte erre a lépésre. Az aradi rendőrség Temesvárra fogja toloncoltatni. — Kovács Mária harmincyok éves temesvári lakost állította ma elő a rendőrség engedély nélküli koldulásért és csavargásért. A toloncházba kísérték.

— **Verebek helyett feleségére jött.** Szegedről jelentik: Szücs Antal negyvenhat éves dorozsmái gazdálkodó ma délelőtt verebekre lövöldözött. Véletlenül a feleségét találta el, akét súlyos sérülésekkel kórházba kellett szállítani.

LEGUJABB

Váratlan miniszterválság Ausztriában

Lemondott az osztrák népjóléti miniszter

Bécsben váratlanul miniszterválság tört ki. Dr. Resch osztrák népjóléti miniszter benyújtotta lemondását Ender kancellárnak, aki ezt nyomban Miklas elnök tudomására hozta. A lemondás a keresztényszocialistapárt vezetőinek ma esti értekezlete után történt. A lemondás elfogadásáról a mai minisztertanács döntött. A lemondás oka voltaképpen az, hogy a szociális reformtörvény végrehajtásánál elmentétek merültek fel dr. Resch és a kereszt-

tényszocialistapárt vezetői között. Amennyiben Resch lemondását elfogadják, úgy ezt a lemondást Juch miniszter lemondása is követni fogja, aminek természetes következménye egy általános kabinetkrízis lehet. A jelenlegi válság: előreláthatólag néhány napig tart. A késő esti órákban arról értesül az Aradi Közlöny bécsi tudósítója, hogy Ender kancellár veszi át ideiglenesen a népjóléti tárca vezetését, ha Resch lemondása befejezett tényé válik.

Általános amnesztiát hirdet a spanyol köztársasági kormány

A főnemesség pánikszereiben menekül az országból — Mégis megalakult az önálló katalán köztársaság

Az új Zamora-kormány az egész ország területére kiterjedő széleskörű amnesztiát rendelt el. Madridban, mint azt ideérkezett táviratok is megerősítik, véres uccai harcok dülnek, Barcelonában Machia ezredes kiáltványt tett közzé, melyben bejelenti, hogy a katalán köztársaság megalakult. A délután érkezett jelen-

tések szerint rengeteg Franciaországba emigrált spanyol alattvaló tért most haza Spanyolországba. Nagyon sok spanyol arisztokrata-család szinte pánikszereiben menekül az országból és valamennyiük Franciaországba menekül. Hírek szerint a spanyol királyi család végleg Angliába telepedik meg.

Uj világbirodalmi gazdasági konferenciát hív össze Anglia

A nagyjelentőségű konferencia előkészítését a kanadai kormány vette kezébe

Londonból jelentik: Az alsóház a háromhetes husvétii szünet után kedden délután ujból összeült. Shinwell bányáügyi miniszter bejelentette, hogy a különböző kormányokkal folytatott tárgyalásai alapján most már bizonyos, hogy a bányaiipari munkaidő kérdésében létrejött nemzetközi egyezményt hamarosan a legtöbb érdekelt állam ratifikálja. Az angol kormány eddig a német, lengyel, francia és belga kormánytól kapott biztató ígéretet.

Thomas gyarmatügyi miniszter az ülés további folyamán egy interpellációra válaszolva megerősítette azokat a híreket, hogy új angol világbirodalmi gazdasági konferencia készül, amelyet Ottawában tartanak meg. Mánthogy a konferencia előkészítését a kanadai kormány vette kezébe, egyelőre nem tudja megmondani, vajon a konferencián valamennyi angol domínium is részt vesz-e.

Sikerrel járt Thilling mérnök rakéta-startja

Kétezer méter magasságig emelkedett a rakéta — Egy éven belül ember is helyet foglal a rakétában

Boszna-Brod-ból jelentik: Thilling mérnök rakéta-startja sikerrel járt. Néhány próbastart után engedte fel tulajdonképpen a repülőrakettát, amely kétezer méter magasságig emelkedett, ott két szárnyra kibon-

takozott s azután lassu repülésben, sértetlenül ért földet, a startolás helyének közelében. A mérnök azt hiszi, hogy egy éven belül megismételheti próbautját, most már azonban olyan modellel, amelyben ember is ül.

Szerelmi tragédia pár sorban

Vinkó János dombóvári borbélymester romantikus szerelmi bánatát nem honorálta a köztívű tizenhat éves cigánylány

Dombóvárról jelentik: Különös szerelmi tragédia történt ma délután Dombóváron. Vinkó János borbélymester pár hónappal ezelőtt halálosan beleszeretett Sztójka Etel 16 éves ottani cigánylányba. A borbélymester mindenáron feleségül akarta venni a cigánylányt, azonban ez hallani sem akart a bor-

— **Megkontreminalta a fagypontot.** Chicago. Hát hol is történhetne máshol ilyen? Egy Barret nevű fözsedebizományos azzal a különös fogadással tette ismertté egész Amerikában a nevét, hogy megkontreminalta a fagypontot. Barret Kaliforniába ment telelni és mielőtt elindult volna utjára, fogadott két bankárral, hogy Chicagóban nem megy a hőmérő az idei télen 0 fok alá. A chicagói bankárok izgatottan lesték, hogy vajon nem száll-e a hőmérő higanya a fagypont alá. Azonban nem volt szerencsésük és így Barret megnyerte az ötezer dolláros fogadást.

— **Aki a tojót nem szereti.** Ovomaltine-val azt is megkedveli.

— **Elveszett egy aranylánc.** Orgovici Sándor rendőrségi pénztárnok a napokban a rendőrségtől a pénzügyigazgatóságig vezető uton elvesztett egy aranyláncot, melyen egy Szt. Györgyöt ábrázoló medallion volt. A becsületes megtaláló virgyle az fel a rendőrség pénztárához, ahol álló jutalomban részesül.

— **A Színházi Élet új száma,** az Ismeretlen Szerző új regényének, „A német primadonna”-nak folytatását közli. Hátfomfelvonásos szindarabmelléklet, teljes gyermekklap, kotta- és kézimunkaivmelléklet van még a Színházi Élet új számában. A Színházi Élet egyes példányainak ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Aradi-ucca 8.

Kiesett a vonatból és szörnyethalt egy biztosító intézet igazgatója

Öngyilkosság, vagy szerencsétlenség — A pozsonyi igazgató holttestét borzalmasan összeroncólva találták meg —

Pozsonyból jelentik: Ma éjjel 1 órakor a pozsonyi vasúti állomás forgalmi osztálya jelentette a rendőrségen, hogy a Zsolna—Pozsony vasútvonalon, nem messze a dinamitgyári megállótól, borzalmasan összeroncolt férfitestet találtak. — Nyomban rendőri bizottság szállt ki a helyszínre. A hullá fején a sín egyik, a törzse pedig a sín másik oldalán feküdt. Megállapították, hogy a szerencsétlenség a Pozsonyba 22 óra 15 perckor érkező személyvonatnál történt. A hullánál talált iratok szerint az áldozat Janicsa Alajos, a Pátria

biztosító intézet igazgatójával azonos.

A személyvonatot is tüzetesen megvizsgálták és az egyik másodosztályú fülkében megtalálták Janicsa kalapját, felöltőjét, bőrdíjóját és aktatászkáját. Valószínűnek látszik, hogy Janicsa, aki üzleti körökben volt Pozsony közepében, meg akarta nézni, hogy merre jár a vonat s közben olyan szerencsétlenül halt ki, hogy kiesett és meghalt. De az sem lehetetlen, hogy öngyilkoságot követett el. — Janicsa holttestét a bonctani intézetbe vitték, ahol felboncolják.

Nem jó hamis pénzt — kalap alatt viselni!

Egy véletlen eset folytán hamis csehbankó-gyárra jöttek rá Máramarosszigelen — Kilencven csomag új römikártya és egy rosszul sikerült zsebtolvajlás története

Máramarosszigetről jelentik: A máramarosi rendőrség egy detektívje szolgálati ügyben Szatmárra készült és a gyorsvonatra várakozott a szigeti állomáson, mikor a következő eset történt. A vasúti étteremben időző detektívnek jelent valaki, hogy egy *fehértapós ember 4000 lejt ellopott egy szegény asszonytól és elmenekült.* A detektívnek már nem volt ideje intézkedni és az állomáson posztoló egyik rendőrrel üzenté be a tényállást a rendőrségre.

A rendőr jelentése után alig félóra múlva ott áll a kapitányság előtt a tolvaj, névszerűen *Marina Mora Gheorghe* — fekete kalapban. Időközben a fehér sapkát, amely árulója lett volna, felcserélte. De így is ráismertek. *Fekete kalapját a fején tartotta a rendőrség szobájában,* mire Szász detektív, aki a kihallgatást végezte, azt nem éppen udvarias mozdulattal leütötte a fejéről. Amint a kalap a földre esett, kihullott abból két darab vadonkuty tiz csehbankó bankjegy — és így indult az újabb bűnyűgy...

A máramarosszigeti rendőrség ugyanis már régebbi idő óta nyomoz pénzhamisítók után, akik ma már egész Északromániát elárasztották ezekkel a hamis tizkoronás bankjegyekkel.

A tolvajt kihallgatása során beismerésre kényszerítették és beismerése során előadta, hogy a bankjegyeket egy *Hofea* nevű társától kapta.

A rendőrség hamarosan előkerítette ezt a Hofeát, aki eleinte tagadott, de akinél megmozgása alkalmával 15 tizkoronás bankjegyet találtak.

Most már gyors tempóban halad a nyomozás és hamarosan újabb leletek bukkannak elő. Az egyik máramarosszigeti ház tővében

elásva 80 darab tizkoronást találtak és tüzetesebb nyomozás után a rendőrség egy *Stonobics Sírul* nevű ember *Kamaru-uti lakásán sok hamis tizkoronást kívül két acélklisét találtak,* amelyekkel ezeket a tizkoronásokat gyártották. Az acélklisen kívül ebben a házban azután a rendőrség újabb leletre akadt.

Találtak a nyomozó hatóságok ebben a házban egy hamis monopol-bélyegzőt és 90 csomag új römikártyát és így kiderült, hogy az országban hamis bélyegzésű römikártyák vannak forgalomban.

A véletlenül felidezett nagyszabású bűnyűben most erélyes nyomozás folyik és egyre többen kerülnek hurokra a nagyszabású bűnyű tettesei közül. A csehszlovák hamis tizkoronások, mint a szigeti és szatmári rendőrségek megállapították, már jelentős mennyiségben vannak forgalomban.

Névtelen levelek, amelyek egy kisváros

A szilágysomlyói rém — nyugalmát megbolygatják

Aki mindenkit megrágalmaz — Vád a szilágysomlyói rendőrfőnök ellen

A népes Szilágysomlyónak már hetek óta izgalmas szenzációja van. Egy megbomlott agyu ember a névtelen levelek egész lavínájával kizúrtatta Szilágysomlyó hűlgyközönségét. A névtelen levelek olyan sok hajt és kellemetlenséget okoztak, hogy most már a rendőrhatalóság is szigorú intézkedéseket fogantatott az ambiciózus levélszerző kézrekerítésére. Fiatal leányok, többgyermekes családanyák, szolid özvegy asszonyok napról napra kapják a leveleket, amelyekben az ismeretlen, reprodukálhatatlan hangon számol be egy-egy

Az öngyilkos özvegy Nagy Zsigmondné kéményseprési realjoga

A tragikus sorsu uriaszony öse kapta a jogot Mária Terézia királynőtől.

Özv. Nagy Zsigmondné váratlan halála folytán — amelynek tragikus részleteit mai számunkban közöltük — önkéntelenül is felmerült az a kérdés, hogy az özvegy által folytatott kéményseprő ipar kinek a kezébe megy át, mert amint az köztudomású, a törvény védőszármányai alatt ez az ipar még ma a súlyos gazdasági válságban is szép egzisztenciát biztosít birtoklóinak. Munkatársunknak a következő érdekes adatok jutottak tudomására:

Özv. Nagy Zsigmondné volt az egyetlen aradi „realjog” tulajdonos, aki a kéményseprési ipart megszakíthatatlan örökösödés alapján üzte, míg a többi öt kerület koncesszionált kéménysepről csak személyjogot élveznek.

Mária Terézia királynő különös érdemek jutalmazásául, annak fejében az egyes városok kiterjedéséhez mérten egy, vagy több kizárólagos jogot adott. Arad akkor még csak egy kerület volt és erre az egy jogra Nagy Zsigmondné valamelyik öse volt érdemesült. Ezt a realjogot nemcsak gyermek apjától, vagy feleség férjétől örökölheti, hanem oldalági rokonok is és a jog a család teljes kihalása esetén visszazáll az államra.

A tragikus véget ért uriaszony realjoga még életben levő édesanyjára, vagy ennek lemondása esetén a két nővérére száll, akik közül egyik Zeidler Ernő dr. temesvári vágóhídi főállatorvos, a másik egy közhivatalnok felesége és így valószínűleg üzletvezető fogja a jövőben az ipart folytatni.

SPORT KÖZLÖNY

Miklós herceg érte el a legnagyobb átlag-

A napokban döntik sebességet a táti rekord-napon el, hogy hitelesítik-e az eredményeket, vagy új versenyek kiírására lesz szükség?

Budapestről jelentik: A nagy nemzetközi autóversenyek befejező része — mint már ismeretes — az időmérő órák használhatatlansága miatt sikertelenül végződött, annyiban, hogy a táti kilométerversenyt nem lehetett lebonyolítani. A starthoz állott gépek azonban mégis lefutották versenyüket, a gépekre szerelt sebességmérő órákkal. Ezek szerint a legnagyobb átlagkilométer-sebességet Miklós herceg érte el Steyr géppel

202 km-rel. — A herceg a fantasztikus eredmény után megkísérelte a pályarekordot (204 km.) is megjavítani, ez azonban nem sikerült neki. Az autószepegyverseny egyik nagydíját szintén Miklós herceg nyerte pazar luxuskocsijával.

A táti verseny felhivatalos eredményeit az autósövetség elé terjesztették, mely e héten fog dönteni afelől, hogy az eredményeket hitelesítik-e, vagy pedig új versenyeket írnak ki.

ten nyerte. Gollóvók: Margittai I. és Cordos (2) illetve Budai II. és Baranyi, Bíró: Höhn.

O Készenői S. C.—Soimi (Arad) 1:1. Egyenlő erejű ellenfelek játéka. Eleinte a Soimi van fölényben de a K. S. C. később fölénybe kerül és számos veszélyes támadást vezet. Gollóvók: Chebelen illetve Körösi, Bíró: Filbauer.

O UDR—AAC: 8:0 (2:0). Rescian az UDR az aradi AAC-ot 8:0 (2:0) arányban győzte le, hetfőn az AAC győzött 2:1 (1:1) arányban az — RMTE ellen.

O Készenői S. C.—Olimpia komb. Arad 3:2 (2:1.) Vasárnap az Olimpia kombinált csapatát látták vendégül a készenőiek. A végig erős iramu mérkőzést a keikesen játszó K. S. C. megérdemelt.

érdekeltnek nemlétező szerelmi kalandjáról. A menyasszony a vőlegény ügyeiről kap szitkokkal és ellenőrizhetetlen vádakkal teltett levelet és viszont.

A levelek óramű pontossággal érkeznek meg a címzetthez és szinte kiérezni a stílusból, hogy annak szerzője mint kéjeleg abban, hogy a meggyanúsított embernek milyen sok rossz napja lesz. Legérdekesebb a dologban, hogy

Szilágysomlyón mindenki ismeri a névtelen levelek szerzőjét,

aki egybelhangzó megállapítás szerint egy évvel ezelőtt érettségizett fiatalember. A szenvedélyes levélíró évvel ezelőtt arról vált nevezetessé a községben, hogy a középületek falát telerajzolta pornografikus képekkel és azok alá durva szöveget szerkesztett magyarázatoképpen. Akkor többször tetten is érték és ezért most, hogy szenvedélyének tovább hódolhasson, átvért a levélírássra.

A szilágysomlyóiak először nem sokat törődtek a névtelen levélíróval, de amikor már elviselhetetlen atmoszférát teremtett a községben a sok levél, grafológusfőző fordultak. Az irászakértő megállapította, hogy minden levél egy és ugyanazon kézírástól származik. Most már a rendőrhatalóság is beavatkozott, amennyiben intézkedett, hogy a szilágysomlyói postahivatal, ahol már igen jól ismerik a névtelen levélíró irását, ne a címzettenek, hanem a rendőrségnek kézbesítse előbb az irásokat. A rendőrség azonban néhány órai kijáratlan tanulmányozás után ismét visszaküldte a leveleket a postára. Érdekes, hogy miután a névtelen levélíró tudomást szerzett a rendőrségi beavatkozásról, minden egyes levelében azzal vádolja meg a szilágysomlyói rendőrfőnököt, hogy kisleányok megrontója.

Valószínűnek látszik, hogy az ambiciózus névtelen levélíró önmagától fog ráunni az eléggé költséges passzióra.

Véres bosszu Szabadhely községben

Leütötte haragosát egy legény — Az áldozatot ma reggel haldokolva szállították az aradi közkórházba

Szabadhely községben bosszu áldozat lett Lázár Paie ottani lakos. Hétfőn este a faluban műkedvelői előadást rendeztek, melyen Paie is megjelent. Az előadás után a késő éjjeli órákban már sem gyanítva, több társától kísérve ment haza. Az egyik sarkon társaitól eltűnt és gyalog akarta tovább folytatni útját. Alighogy azonban kísértői eltűntek, a falu éjjeli őre, Nicolea Vanu került elő. Vanuval ezelőtt egy évvel éles szóváltása volt Paienak, azonban még akkor kibékültek és

azóta semmi nézeteltérés nem történt közöttük. Vanuban azonban forrt még a régi düh.

Most, hogy ellenfelét egyedül látta, felébredt benne a bosszu gondolata. A nála lévő husággal úgy fejbe ütötte Paie-t, hogy az hangtalanul összeesett. Reggelig fekiúdt vérében, akkor az első járó-kelők észrevették és lakására szállították. Ma reggel hozták be az aradi közkórházba, ahol bekötötték a még mindig vérző sebeket. Életben maradásához kevés a remény. Az eljárást Vanu ellen megindították.

Megmérgezte magát Farkas Károly nyugalmazott aradi főtisztviselő

Tévedésből nagy adag luminált vett be — Idejében sikerült gyomormosást alkalmazni — Az orvosi segítség megmentette az életnek

Könnyen végzetessé válható baleset érte Arad társadalmának általánosan ismert, rokonszenves tagját, Farkas Károly nyugalmazott jósági igazgatósági tanácsost. A nyugalmazott állami tisztviselő családjával a Kiss Ernő-ucca 12. számú házban lakik. Farkas Károly tegnap este feleségével megvacsorázott; majd 11 óra tájban pihenni tért. A hajnali órákban Farkas Károlyné arra lett figyelmes, hogy a szomszédos ágyból hörögést hall. Felgyújtotta a villanyt és ekkor rémülten állapította meg, hogy férje eszméletlenül fekszik ágyában.

A tapasztaltak után az uriaszony föllármázta a cselédet, aki a szomszédban lakó Stupiar Samu dr. nyugalmazott marosvásárhelyi főügyészhez kopogott be, aki nyomban orvosért sietett. Csakhamar megjelent a helyszínen Palágyi Jenő dr. és Kabdebó János dr. A konzilium megállapította, hogy Farkas Károly nagymennyiségű mérget vett magához, ezért nyomban gyomormosást alkalmaztak. A nyugalmazott jósági igazgatósági tanácsos azonban a kezelés után sem tért eszméletre. Megállapítást nyert, hogy Farkas Károly éjjeli szekrényén egy luminálos tubus van, melyben lefekvés előtt még 32 darab luminálpasztilla volt. A nyugalmazott jósági igazgatósági tanácsos ugyanis már hosszabb idő óta gyötörő álmatlanságban szenvedett és így orvosi rendelésre lefekvés előtt luminál-pasztillát vett be.

Az első pillanatban úgy a család tagjai, mint az orvosok öngyilkosságra gondoltak, rejtély volt azonban, hogy Farkas Károly, aki rendezett viszonyok között élt, milyen okból

akar megválni az élettől. Ma délelőtt a rendőrség részéről Mangra komiszár szállt ki a helyszínre, kihallgatta a családtagokat, azonban a rendőri nyomozásnak sem sikerült semmi közelebbit megtudni. A délután folyamán Farkas Károly állapotában javulás átkött be, amennyiben eszméletre tért és ekkor élelmet is vett magához. A nyugalmazott főtisztviselő családja körében emlíndöfta, hogy lefekvés-kor magához vette szokásos luminál-adagját, hogy aludni tudjon. Éjszaka hirtelen fölríadt álmából és valahogy az volt az érzése, hogy nem vett be luminált, ezért szinte önkívületi állapotban az éjjeli szekrény felé nyult és a tubusban lévő pasztillák egy részét bevette. Orvosi vélemény szerint Farkas Károly most már túl van minden veszélyen, miután az idejében alkalmazott gyomormosás annyira kiküszöbölte a szervezetből a gyilkos mérget, hogy annak teljes felszívódása nem következett be.

Uj pályázatot hirdet a város a tüztöltő-főparancsnoki állásra

Aradváros ma nyilvános pályázatot hirdet ki a tüztöltő-főparancsnoki állásra, amely körül oly nagy viharok zajlottak le. Mint ismeretes, a város a megüresedett állásra Chera Florea polgármesteri titkárt nevezte ki. A kinevezésről szóló határozatot megfellebbezték a temesvári revíziós bizottsághoz, mely megsemmisítette a határozatot és kimondotta, hogy

Lemondott az albán kormány

Achmed Zogu béción kezdte meg a kibontakozási tárgyalásokat a pártvezérekkel.

Tiranából jelentik: Avreni albán igazságügyminiszter lemondása ügyében vasárnap minisztertanács volt, amelyen a kormány tagjai hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy testületileg beadják lemondásukat. A kabinetet a parlament állandó ellenzéki magatartása készítette erre a lépésre, mert ilyen körülmények között nem tudott eleget tenni megbízatásának.

Vangeli miniszterelnök a minisztertanács után audiencián jelent meg Zogu albán királynál, akivel közölte a kormány lemondását. Zogu király a lemondást elfogadta és egyúttal megbizta a miniszterelnököt, hogy ideiglenesen intézze tovább a kormányelnöki teendőket. Az albán uralkodó hétfőn kezdte meg a kormányalakításra irányuló tárgyalásokat a pártvezérekkel.

Színház — Irodalom — Művészet

Román darabok — Budapesten

Erőteljesen fejlődik a magyar-román közlekedés — kulturális téren

Budapestről jelentik: A magyar-román kulturalközlekedés kimélyítésére legközelebb több román darabot adnak elő Budapesten, magyar fordításban. Az Uj Színház előadja Victor Eftimiu „Prometheus” című darabját, azonkívül Ciprian „Omul cu martoage” című darabját, amely magyarul „Tuthenka-men” címen kerül színre. A darabokkal az Uj Színház erdélyi turnéra is indul.

* A Pataki-táncsoport szombat esti premierjének legirappánsabb táncát, a „Kanon”-t, páratlan mozdulatgazdagság és szépség jellemzők, kínai gong, tom-tom, jávai dob, tamburin, csinella, kszilofon kísérik.

Délafrika és Törökország a budapesti Nemzetközi Vásáron

A május 9—18. között rendezendő Budapesti Nemzetközi Vásár különösen impozáns és sokoldalú lesz. Mint minden évben, úgy most is felvonul a vásáron az egész magyar ipar, amely reprezentálni fogja a magyar ipari termelés teljes skáláját. A vásár gerincét az ülén is a tömegtermelő magyar gyáripár fogja képezni.

Az egyes szakmai csoportok közül az egyik legérdekesebb és leggazdagabb anyagu kollekción lesz az élelmiszeripar, amely egy-magában nem kevesebb, mint 22 szakmát egyesít magában. További nagy érdeklődésre számíthat a vas- és gépipar, a villamossági ipar és az utóbbi 10 év során impozáns fejlődést elért textilipar, valamint az ezzel kapcsolatos konfekció, szőrme, bőr és cipőipar. A múlt években oly nagy sikerrel szerepelt bútortipar az idei vásáron is felvonult. A tömegtermelő magyar gyáripár eredményeit mutatja be a vegyészeti ipar, a kozmetika, a világítási magyar kerámia és számtalan más szakma is.

A második főcsoport a magyar tömegter-

melést bemutató főcsoporton kívül a magyar kisipari csoport, amely a kézműipart ma is kedvelő és értékelő közönség érdeklődésére joggal tarthat számot.

Az idei vásáron új csoportok is lesznek, többek között a türdőgyi pavillon. Külön csoport lesz az energiagazdálkodási csoport, amely az üzleti életben a modern reklám terén annyira szükséges kirakatvilágítás és általában a villanypropaganda különböző lehetőségeit akarja feltárni.

További népszerű csoportok lesznek a találmányi-csoport, a tej- és tejtermékek pavillonja, a dohány-csoport, amelyek keretében a magyar dohányjövődék az idén bemutatja a helyszínen a modern gyártási eljárást, az építőipari csoport, az évről-évre jobban népszerűvé váló weekend- és sport-csoport.

A magyar nemzeti termelés mellett megfelelően a Vásár nemzetközi jellegének eddig már biztosítva van a vásáron Törökország és Jugoszlávia és Délafrika hivatalos részvétele. Lengyelország dohány- és szesz-monopóliumának termékeit mutatja be. Franciaország az idén is részt vesz a vásáron.

Chera Florea nem alkalmas a tisztség betöltésére, miután képesítése nincsen. Időközben Chera otthagyta a polgármesteri titkári állást, Bucurestibe utazott, hogy a fővárosban tüztöltő-kurzust hallgasson végig és ezzel megszerezze az állás betöltéséhez szükséges képesítést.

Miután a kurzus még mindig tart, a permanens-bizottság úgy határozott, hogy hatvan napos terminusra nyilvános pályázatot hirdet a tüztöltő-főparancsnoki állásra. A pályázat a fizetést nem határozza meg, miután azt külön erre a célra készülő szabályrendelet fogja megállapítani.

Meg akartak lincselni egy szatírt Kolozsváron

Véresre vert a tömeg egy bestiális embert

Kolozsvárról jelentik: Vasárnap este bestiális merényletet akadályozott meg a Hajnal-uccában a külvárosi ucca közönsége. Az ucca végén lévő parkszerű ligetben Popa Tamás napszámos erőszakot akart elkövetni egy kilencéves lányon. A kisleány sikoltozására egy asszony lett figyelmes, aki fellármázta a környék házait. Rövidesen nagy csoport ember verődött össze a ligetben, ezek kiszabadították a leányt a bestiális ember kezétől, majd botokkal és követ ütlegelni kezdték a merénylőt.

Popa Tamás menekülni akart a felháborodott tömeg elől, azonban a menekülést szintén nem uszta meg szárazon. Az emberek utólérték, ütli-vernli kezdték, úgy, hogy mire a rendőrség a helyszínre érkezett, Popa már több sebből vérzett. A rendőrök letartóztatták Popát, akit már át is adtak az ügyészségnek.

Montecarlo játékosai kalandorai

Robog a vonat Montecarlo felé... — A világhírű játékkaszinó látogatói — A szisztematikus nyerési esély nem fantasztikum: valóság — Az orosz népbiztos és világhírű író-honfitársai, mint a játékszenvedély rabjai — Az álom szerepe

Az élet gondtalanjai az örök tavasz földjén

Irta: egy játékos

Első közlemény

Fény, pompa, csillogás és az emberi szenvedélyek forgataga jut önkénytelenül eszünkbe Montecarlo és Nizza említésénél: A kártya- és rulettasztalok köré seregülő szerencsekövésők különös lelki beállítottsága egészen sajátos ízt, színt és köntöst kölcsönöz a játékkaszinók műtőjének. Egy figyelő játékos realitással vetette papírra ezt a környezetet, a maga sokirányú káprázatos megnyilatkozásaiban. A látszólagos lebecsült csemé az írásműnek minden egyes sorában, amely az izgalmak hosszú láncolatán keresztül mutatja be Montecarlo és Nizza életét.

Genuától fogva, a tengerpart regényes vidékein robog az expresszünk. A liguriai tenger költőies stációi: Savona, Albenga, Imperia, San-Remo, Menton, szinte álomszerűen tűnnek fel és rohannak el a fényesen berendezett vasúti fülke kristálytisza ablaküvegei előtt. Misztikus izgalom vesz rajtam erőt. Most utazom először a francia rivierára. Montecarloba érkezünk. Az állomás színes képet nyújt. A föld minden népe, faja és nyelve ide gyűlik össze, a világ különböző részeiből, hogy mérhetetlen vagyonokat áldozzon a szerencse szeszélyes molochjának.

Valahányszor Nizzában, vagy Montecarloban a kaszinók játékasztalai elé kerültem, s mindannyiszor amikor a nizzai Casino Municipale, az új Mediterranet, vagy a Palais de Jetéet elhagytam, eszembe jutott az a régi igazság, hogy a szerencse- és kártyajáték közben, az emberek erőltetett külső maszkján szelepek nyílnak és kitor rajtuk az ő-egyéniség.

A Cote d'Azur szerencsebarlangjaiban, a kaszinók márványterméiben feltűnően sok az öreg nő, fülük, ujjuk, karjuk zsúfolva drága ékszerekkel és tekintetük remegve követi az 50 frankos tétjük sorsát. Különösen Montecarloban szembetűnő, hogy a férfilátogatók egy része nyomorék, — de kifogástalan szmokingjuk és lakkcipőjük, a legutóbbi hollywoodi divatlapok után készültek. Ide gyűlnek össze a világ minden tájáról azok, akiknek a természet és az élet egyéb gyönyöröket nem juttat.

Mi a szerencse titka?

A játékosok közül legizgatottabbnak a nyerők látszóitak, szemükben nem láttam örömet, hanem inkább aggodalmat, aziránt, vajon nem fordul-e meg a következő percben a szerencse szele.

Néhány évvel ezelőtt a Riviérán tartózkodott Lunatscharski, az orosz szovjet hírhedt népbiztos. Nagyszerűen érezte magát Nizzában, sőt annyira megszerette a francia tengerpart csodás ékkövét, hogy Nizza mellett egy villát is akart vásárolni. Átrándult Montecarloba és a kaszinóban minden pénzét elvesztette, villát nem vásárolhatott, de még a hazautazásra is alig maradt utiköltsége.

Soha sem hittem azt, hogy a játékos szerencséje szabályokba szedhető. Ezt még ma sem hiszem. De a történetek mindenesetre gondolkodóba ejtettek.

Montecarloban eleinte kerültem a játékkaszinókat és minden szórakozásom az volt, hogy sokszor naphosszat elnéztem a végtelen tenger csodás panorámáját. Feleségem ez idő tájtban Oroszországban tartózkodott és folyton az a gondolat bántott, hogy ott anyagi mekkajásoknak van kitéve. Ebben az ideges

állapotban egy éjjel különös álomom támadt. Montecarlo egyik fényes játékszemében ültem, a la bouille asztal mellett és a számok közül az 5-ös fényesen ragyogott felém. Amikor felébredtem, felírtam magamnak az 5-ös számot. Este szokásom ellenére felmentem a kaszinóba. 10—15 frank volt a kezemben, az első asztalhoz ültem, a croupiers közelébe. Egy 2 frankot dobtam az 5-ös számra. A szám kijött. Négyyszer egymásután jött ki ugyanaz a szám s így jelentős nyereséggel távoztam.

A szerencsét illetően azt tapasztaltam, hogy a nyereség lehetősége teljesen individuális. Én például mindig nyertem, valahányszor ide-

Ismeretlen tényező, amelyet a tudomány még nem lejtett meg

A családomtól heteken keresztül nem kaptam hírt, rendkívül ideges voltam és napokon keresztül csak reggel tudtam elaludni. Egyszerre álomban újból egy játékasztal tableauja jelenik meg előttem, melyen a 3-as és 4-es számok vérvörös színben ragyogtak. Amikor felébredtem, azt gondoltam, hogy az álomnak a magyarázata az, hogy a látott számokat plainre kell megtennem. Ezen a napon 50 frankkal a zsebemben Montecarloba utaztam. Újból csak az álmokat akartam kipróbálni. Amint a játékasztal közelébe kerültem, egy 10 frankot dobtam a 3-as számra. A croupier meglendítette a szerencsekereket, a golyó megindult és nemsokára az egyik szám mélyedésében megállt.

— „Quatre!“ — kiáltotta a croupier és gereblyéjével beseperte a pénzem. Megrendültem annak láttára, hogy az álomban szereplő egyik szám valóban kijött. Most te-

ges voltam. Mások viszont akkor sokszorozták meg tétjüket, amikor megőrizték a teljes hidegvérüket. Tschchow Antal, az ismert író, rendkívül zsugori ember volt, aki a vagyonát írói munkálkodásával szerezte. Gyakran járt a montecarloi kaszinóba. Tschchow, aki a rulettnek valósággal rabja volt, egy általa kiesztelt szisztéma szerint játszott, nyugodtan, hidegvérrel — és majdnem mindig nyert. Egy alkalommal hirtelen felugrott a rulettasztal mellől és soha többé nem tette be a lábát a kaszinóba. Dosztojevski is szenvedélyes játékos volt, minden alkalommal nagy összegeket vesztett.

hát a 4-es számra tettem 10 frankot. A szerencsekerek megindult.

— „Trois!“ — olvassa liangosan a croupier.

Egy kis hidegrázás futott végig rajtam, nem azért, mert vesztettem, hanem mert az álomban látott mind a két szám kijött. Az álom nem lehetett véletlen. Azután nem jöttek többé ki a számok és én elvesztettem az 50 frankot. Kimentem a hűvös tengerpartra és gondolkozni kezdtem:

Ma 50 frankot vesztettem. De arra a meggyőződésre jutottam, hogy ezt a veszteséget nem a vak véletlen idézte elő. Kell, hogy a természetben olyan ismeretlen erők legyenek, amelyeket még nem fedezett fel a tudomány. A sors ma megmutatta nekem, hogy vesztenem kellett, dacára annak, hogy előre ismertem a számokat, amelyek kijöttek.

Jubilál a vakbél-műtét

Negyedszázad éve vezették be rendszeresen a kórházakban a vakbéloperációt

Az orvostudomány érdekes jubileumhoz jutott. Huszonöt évvel ezelőtt vezették be rendszeresen a vakbéloperációt és azóta végeznek ilyen operációt a világ minden táján. Természetesen, ez az évforduló nem azt jelenti, hogy huszonöt évvel ezelőtt még nem ismerték a vakbélgyulladás mibenlétét és nem végeztek ilyen operációt, kísérletek már több, mint egy évszázaddal ezelőtt folytak és az első vakbél-műtét is már negyvenhárom évvel ezelőtt végrehajtották egy betegen, azonban közel két évtizednek kellett elteltie, míg az orvosi gyakorlatban annyira szokássá vált ez a műtét, mint manapság.

A vakbélgyulladás eredményes kezelése Müller német professzor nevéhez fűződik. Messier francia orvosprofesszor már 1759-ben kezelt vakbélgyulladásos beteget és a betegség lefolyásáról egy orvosi szaklapban részletesen be is számolt. Az akkori orvostudomány azonban kételkedett állításában és még a XIX. század közepéig is azt hitték, hogy azt a különös betegséget, mely a halálos kiménetelű tályogot idézi elő, nem a vakbél gyulladása okozza és ezért nem is gondoltak arra, hogy az ilyen betegeket idejében megoperálják. 1888-ban következett be azután az a műtét, amely valóságos forradalmat idézett elő az orvostudományban. Müller német professzor végrehajtotta az első vakbéloperációt, amely teljes sikerrel járt és a beteg meggyógyult. Ezután még majdnem husz évnek kellett eltel-

nie, amíg rendszeressé vált ez az operáció. Eleinte természetesen csak a nagyobb városok klinikáin merészteltek ilyen műtétet végezni, kisebb-nagyobb sikerrel, a vidéki városokban azonban még 1905-ben sem vállaltak vakbél-műtétet, melyet az évek során annyira leegyszerűsítettek, hogy ma már mindössze negyedórát jelent az ügyes sebészorvosnak. Huszonöt év alatt fejlődött ennyire az orvostudomány, amely már ezalatt a huszonöt év alatt is száz- és százezer olyan vakbélgyulladásos beteget mentett meg az életnek, akik néhány évtizeddel ezelőtt még menthetetlenül elpusztultak volna.

Földrengéstől rettegnek Nyugatsziléziában

Páni félelemben menekült a lakosság csendesebb vidékek felé.

Berlinből jelentik: Nyugatsziléziában aprilis tizenegyediké óta kisebb-nagyobb földrengéseket éreznek. Az elmúlt éjjel ismét kétszer mozdult meg a föld. Az első földrengés éjjel után tizenöt perccel, a másik egy óra után történt. A földrengések gyenge természetűek, mindezek dacára a lakosok között páni félelem uralkodik. Az éjjeli rémgek alkalmával a lakosok házaikat odahagyva a szabadba menekültek, magukkal vevé néhány értékebb holmijukat is. A kár egyelőre jelentéktelen.

Az öngyilkosokról

„Alig van különbség a gyilkosság és öngyilkosság között” — mondotta Rathenau, aki politikai gyilkosság áldozata lett. Néhány évvel ezelőtt 32 éves korában elhunyt Berlinben Karenbroch Klára asszony. Hátrahagyott végrendeletéből kiderült, hogy a leányt meleg érzelmi kapcsolat fűzte Walter Rathenauhoz, a világhírű német gazdaságpolitikushoz, akivel igen érdekes levelezést folytatott. Egy élelmes német kiadó cég megszerzője ezeknek a leveleknek kiadási jogát és azokat nyilvánosságra hozta.

A levelek közül különös érdeklődésre tarthat számot az az irás, amely 1919. május 19-én látott napvilágot, miután Walter Rathenau, aki tudvaleg később egy politikai gyilkosság áldozata lett, az öngyilkosság problémájával foglalkozott. Ugy látszik, hogy a kiváló szakember azzal a gondolattal foglalkozott, hogy önként megvált az élettől. Ezen levélben többek között ezeket mondja:

— Már elmondtam Önnek, mi a véleményem az öngyilkosságról, de most el akarom mondani mindazt, amit még emberrel soha nem közöltem. Abban az időben, amidőn Ön született, éveken keresztül foglalkoztatott az öngyilkosság gondolata, amit most szintiszta meggyőződéssel megvetek. Az elmulásnak erőszakos módon való kiprovokálását metafizikai igazságtalanságnak tartom, az ész ellen való merényletnek. Az ember kötelessége, hogy engedelmességen a természet parancsának. *Aki önmagát öli meg, az brutalizálja az emberiséget.* Mert az ember az nem önálló lény. A halálnak ez a fajtája nem jelent fölszabadulást, mint a természetes halál. A természet elleni erőszak minden fajtája csak káros kihatással van az emberiségre. Azért születünk, hogy az emberi szenvedéseknek egy részét magunkra vállaljuk és csak megsokszorozzuk ezt a terhet, ha elmeünk illünk előre.

— Elhiszem, hogy szenved és én együtt érzek Önnel. Viselje jószággal ezt a fájdalmat, mert akkor a fájdalom is jószágos lesz Önhez. A szelidség a legjobb altatószere az emberi fájdalomnak. Olyan sok szeretet lakozik önben, fordítsa mindezt az emberiségre, gyermekekre. Ne legyen magabazárkózott, nézzen szembe a kínokkal és meglátja, nem lesz olyan súlyos.

Más alkalommal az öngyilkosság problémájáról Walter Rathenau ezeket írja Karenbroch Klárának:

— Az élet felelősséggel jár. Az öngyilkosság metafizikai merénylet. Az embernek nincs joga ahhoz, hogy teste fölött szabadon rendelkezzen! Az öngyilkos megsemmisít valamit, amit felsőbb hatalmak indítottak utnak és azok szabták meg pályáját. *Alig van különbség a gyilkosság és öngyilkosság között.* Mert aki gyilkos, az mindig más, mint akit meggyilkolnak. A kétségbeesés a testnek és léleknek olyan nyomorúsága, amit már értelemmel nem lehet uralni. Ez azonban csak egy elképzelés, az életről való önkéntes távozás igazi oka mindig a szenvedélyessé vált telhetetlenség. Nem a nehézségtől való félelem, nem a testi fájdalom, nem a szerelmestől való elszakadás okozza a tragédiát, hanem a mértéktelen óhajok. Minden probléma végtelenségnek látszik, ha elébünk kerül, de higgye el, hogy nekem hét év alatt sikerült elüzni magamtól.

Agyonlőtte magát egy rettegett banditavezér

Moldova és Bukovina réme megunta a hajszát — Egy országrészt behálózó bandával rendelkezett

Botosaniból jelentik: Ma jelentést tettek az itteni rendőrségnek, hogy a közeli Baiceni község temetőjében egy fiatalembert találtak meg holtan. A nyomozás csakhamar megállapította, miszerint a halott *Marinica* banditavezérel azonos, akit a nép Moldova rémének nevezett. Mellette feküdt fegyvere, amelyből csak egy golyó hiányzott és az összes egyéb körülmények arra mutattak, hogy *a rettegett banditavezér öngyilkos lett.* Táskájában 90 töltényt és nagyobb mennyiségű élelmiszert találtak.

Marinica tényleg réme volt egész Moldovának és Bukovinának és olyan szervezet felett rendelkezett, amely az egész országrészt behálózta. Milliókat érő árukat raboltak a vezetése alatt álló banditák, akik számos utonállást is

elkövettek, sőt több gyilkosság terüli lelkiismeretüket. Az elmúlt év nyarán a kivézenyelt csendőrosztagoknak nagy harc árán sikerült Botosani mellett elfogniok Marinicát és husz társát.

A vakmerő bandita azonban nem maradt sokáig fogságban, *néhány nappal letartóztatása után nyomtalanul eltűnt.* A nyomozóhatóságok megállapították, hogy szabadon maradt társai segítették elő szökését. Nem tudták többé elfogni, mindaddig, amíg a bandavezér maga unta meg a hajszát és Moldova réme egy jól irányzott golyóval végetvetett izgalmaiban bővelkedő életének. Marinica fejét beküldik a bucuresi-i orvosi intézetnek, ahol a nagy banditák galériájában helyezik el.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megszűnik a vizum-kényszer rövidesen Románia és Németország között

A német-osztrák vámunió nem érinti a román kereskedelmi megállapodásokat Németországgal — Pár nap múlva újra folytatják a megszakadt tárgyalásokat

Megírta az Aradi Közlöny, hogy milyen okok játszottak közre a román-német kereskedelmi szerződés tárgyalásainak megakadályozásában. Amint a Fritz Konnerth képviselő számunkra adott intervjújában kifejezésre jutott, a tárgyalások a kormányválság miatt történt elhalasztása nem jelenti egyúttal azoknak végérvényes lezárását is, mivel annyira barátságos volt a tárgyalások szelleme, hogy ennek feltétlenül hatása lesz a további tárgyalások menetében is.

Értesülésünk szerint, a tárgyalások köz-

vetlen megszakadása előtt, Németország kimondott kérelmet intézett a román tárgyaló felekhez, hogy a két ország, Románia és Németország között szüntessék meg végérvényesen a vizumkényszert és végül kijelentették a német delegátusok, hogy a már megkötött osztrák-német vámunió nem érinti a románokkal kötött kereskedelmi szerződést, melyet rövidesen bizonytalan időre meg is hosszabbítanak és oszupán annyi a kikötés benne, hogy négy héttel hamarabb mindkét fél részéről felmondható.

Pénteken döntenek

a gurahonci cementgyár sorsa felett

A beérkezett bérleti ajánlatok felett rendkívüli közgyűlés fog dönteni.

Az Arad-Brádi Ipari R.-t. — mint ismeretes — április hó 17-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze. A rendkívüli közgyűlés hivatalosan lesz újra elhatározó döntést hozni a vállalat tulajdonát képező gurahonci cementgyár sorsa felett.

Az Arad-Brádi R.-t. igazgatósága már hosszú idő óta foglalkozik a gurahonci cementgyár problémájával és legutóbb úgy döntött, hogy a cementgyárat értékesíti, illetve eladja. A cementgyár meg-, illetve átvételére több ajánlat érkezett be és ezeknek az ajánlatoknak az elfogadásáról fog dönteni az április 17-én megtartandó rendkívüli közgyűlés.

— **Kitört a péksztrájk Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Nagyváradon kitört a pékmunkások sztrájkja. A munkások kollektív szerződést akarnak kötni és a tizenkét órás munkaidő helyett, nyolcórásot kívánnak, amelylyel szemben belemennének bizonyos munkakategóriák bérének csökkentésébe, viszont azt is akarják, hogy a segédmunkások helyett is szakmunkásokat alkalmazzanak. A munkások követeléseivel szemben a munkaadók kijelentették, hogy a többlétszámú eltartását nem bírják s ezen a ponton a tárgyalások meg is akadtak. A pékek a sztrájkról jelentést tettek a rendőrkveszturának, amely Eilade tábornok, helyőrségi parancsnokot kereste meg, aki intézkedett, hogy az üresen álló műhelyekbe a katonai pékműhelyekből menjenek át katonák s mivel ezek legnagyobb része nem szakmunkás, a kolozsvári hadtestparancsnokságtól kért katonapékeket.

Nem bocsátja el a város az ideiglenes tisztviselőit,

oszupán a fizetőseiket szállítja le

A város permanens-bizottsága ma ülést tartott, amelyen ismét a tisztviselőkérdés került napirendre. A város szolgálatában ugyanis sok ideiglenes jellegű tisztviselő van. A permanens-bizottság tagjai között az a vélemény alakult ki, hogy a leépítési tendencia dacára ezeket az ideiglenes jellegű tisztviselőket nem lehet kitenni az uccára, ezzel szemben megállapította a bizottság, hogy a városban az elsőrangú szükségleti cikkek ára alaposan leesett, így indokolt az ideiglenes jelleggel felvett tisztviselők fizetésének leszállítása.

— **Feketeszesz után kutatnak Lugoson.** Lugosról jelentik: Az egész országban erővel folyik a vizsgálat a feketeszesezek ártalmatlanná tétele végett és tegnap váratlanul több lugosi szeszkereskedő-cégnél is ellenőrzést tartottak, egyúttal vegyelemzés céljából mindenütt lepecsételt mintát vettek. Bár a vegyelemzés eredménye hivatalosan még ismeretlen, mégis a városban hamarosan olyan hírek keltek szárnyra, hogy Lugoson negyven hektoliter feketeszest foglaltak le a hatóságok.

— **Negyvenórás munkahetet vezetnek be Németországban.** Berliumból jelentik: A munkaelkültség felülvizsgálására alakult német kormánybizottság javaslatot készített, amelynek értelmében a munkaválság enyhítése végett, a jövőben Németország ipari üzemeiben bevezetik a negyvenórás munkahetet, mert azt remélik, hogy ennek következtében több munkást lehet alkalmazni. A kettős jövedelmeket is szigorúan ellenőrzik és ahol lehet becsúsztatják.

INGYEN KAPJA

é hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-t,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1931. május 1-től számítjuk.

